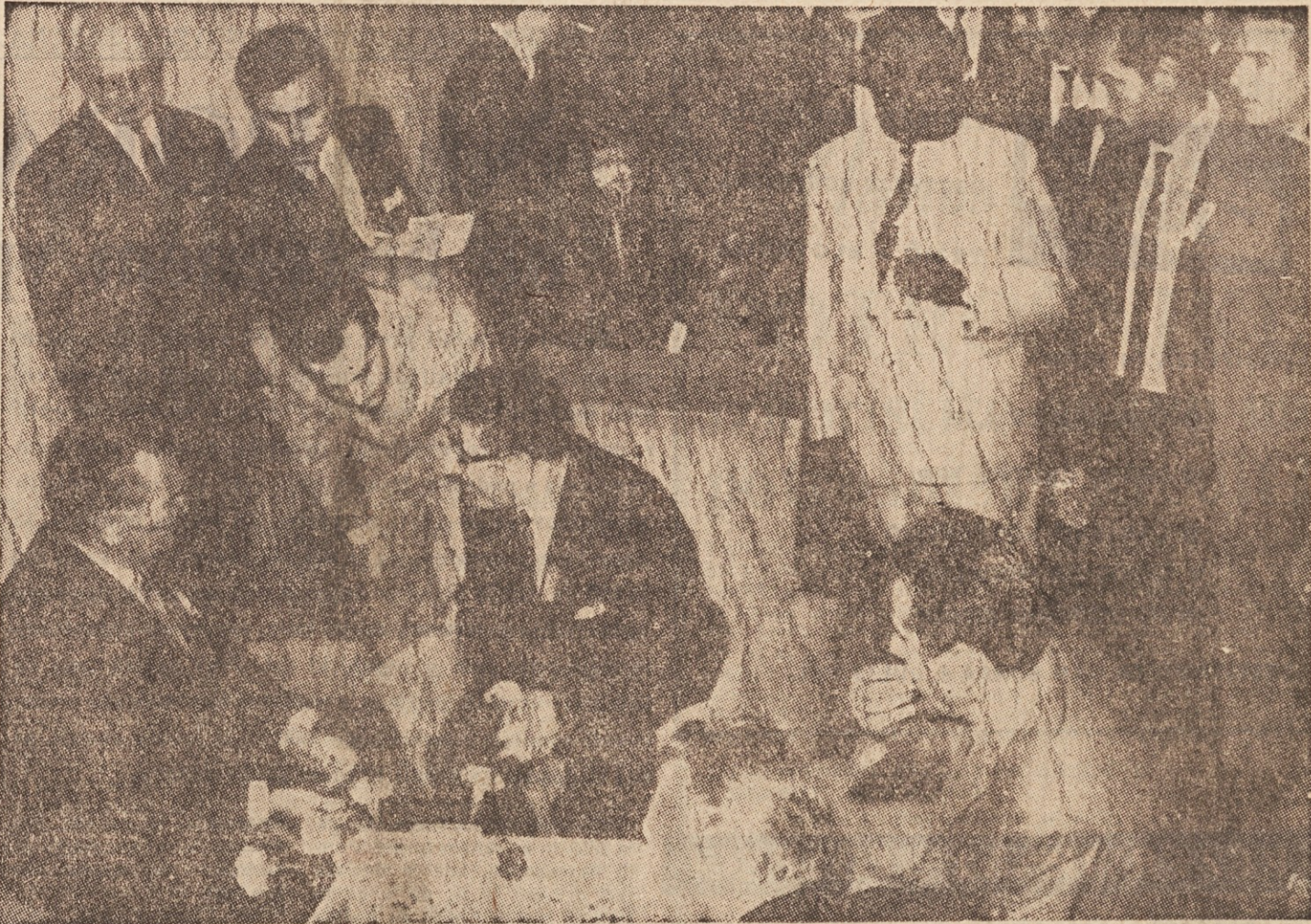

DE

DELAVSKA ENOTNOST

29. JUNIJA 1968

Št. 26, leto XXVI.

Sestemu kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije prisostvuje tudi 56 delegacij iz 49 držav. Na sliki Tito v razgovoru s tujimi delegati med odmorom. — Telefoto

VI. KONGRES ZVEZE SINDIKATOV JUGOSLAVIJE JE ZAČEL Z DELOM

Samoupravljanje - najbolj humana pot v socializmu

Na otvoritvi VI. kongresa ZSJ je govoril predsednik republike Tito in pozval vse delovne ljudi, da pomagajo državnemu in partijskemu vodstvu razkriti vse tiste, ki so samo z besedami za družbeno in gospodarsko reformo, v resnici pa so proti reformi in proti samoupravljanju

BEOGRAD, 26. junija — V dvorani Doma sindikatov se je danes ob devetih dopoldne začel v svečanem vzdušju VI. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki mu prisostvuje 1225 delegatov in približno 200 gostov — predstavnikov neposrednih proizvajalcev, družbeno-političnih organizacij ter javnih in kulturnih delavcev. Razen tega prisostvuje kongresu tudi 56 delegacij nacionalnih sindikalnih organizacij iz 49 držav, predstavniki 3 regionalnih sindikalnih organizacij in predstavniki 2 mednarodnih delegacij.

Udeleženci so vedeli, da bo na kongres prišel tovariš Tito in da bo spregovoril o tem, kje smo sedaj na naši poti v socializmu in kaj pričakuje od VI. kongresa ZSJ, da bomo hitreje in odločneje odstranjevali ovire, na katere zadevamo pri razvijanju samoupravljanja in pri uresničevanju ciljev družbene in gospodarske reforme. Zato so vsi udeleženci bili v hipu na nogah, ko je v veliko

dvorano Doma sindikatov vstopil predsednik Tito skupaj s soprogo Jovanko in s svojimi najožjimi sodelavci. Navdušeno ploskanje in klici »Tito, Tito« so se začeli vedno hitreje prelivati v pesem, dokler vsa dvorana ni zagrmela v svečano zapeti obljubi: »Tovariš Tito, prisegamo ti, da ne bomo skrenili s tvoje poti...«

To pesem je nato zamenjala Internacionala, ki so jo delegati zapeli skupaj z zborom JLA, nakar je predsednik CS ZSJ Dušan Petrović-Šane otvoril VI. kongres jugoslovanskih sindikatov in pozdravil tovariša Tita, tovariša Kardelja, člane predsedstva in IK CK ZKJ, predstavnike Zvezne konference SZDLJ, Zvezne skupščine in zveznega izvršnega sveta, zvezne gospodarske zbornice, predstavnike družbeno-političnih organizacij, predstavnike JLA in goste ter delegate kongresa, med njimi še posebno delegacije sindikalnih organizacij iz tujine.

KONGRES NADALJUJE DELO

Kongres je zavrnil predlog predstavnika sindikalne organizacije Slavonskega Broda, da naj sicer posluša referat in poročila, vendar pa naj svoje delo odloži do jeseni, ko bi se ponovno sestel in sprejel svoje sklepe, statut ZSJ in izvolil nove vodilne organe jugoslovanskih sindikatov. Po besedah tega delegata namreč sedaj mnoga vprašanja še niso »razčiščena« in zato naj bi počakali z odločitvami kongresa do jeseni. Ker je delegat Slavonskega Broda vztrajal, da se kongres o njegovem predlogu takoj izreče, je delovni predsednik dal ta predlog na glasovanje, vendar pa je zanj glasovalo samo devet delegatov.

Na svojem dopoldanskem zasedanju je nato kongres še izvolil svoje organe in poslušal referat predsednika CS ZSJ Dušana Petrovića-Šaneta, zatem pa je delovni predsednik zaključil plenarno zasedanje.

POPOLDANSKA PLENARNA SEJA

Ob sedemnajsti uri popoldne je VI. kongres nadaljeval delo na plenarnem zasedanju. Po poročilu verifikacijske komisije so pozdravili kongres številni predstavniki tujih sindikalnih organizacij. Za tem se je začela razprava o poročilu in referatu predsednika. Kongres je na predlog delovnega predsedstva glasno sprejel resolucijo o ob-

4. referat Dušana Petrovića-Šaneta »Boj delavskega razreda in delovnih ljudi za samoupravno družbo in nadaljnjo družbeno-politično izgradnjo sindikatov«.
5. razprava o poročilu in referatu,
6. poročilo komisij VI. kongresa,
7. sprejem resolucije VI. kongresa ZSJ,
8. sprejem statuta ZSJ,
9. izvolitev centralnega sveta in nadzornega odbora ZSJ.

IZ GOVORA TOVARIŠA TITA

Tito je spregovoril kongresu tako, kot zna samo on: z odkritostjo, pogumno, brezkompromisno besedo starega revolucionarja, z besedo človeka, ki je bil in ostal tvorec naše revolucije in graditelj naše socialistične skupnosti. Ni skrival napak, ki smo jih naredili in ki jih še delamo, odgovornost zanje pa je pripisal predvsem tistim vodilnim ljudem, ki so z besedami za družbeno in gospodarsko reformo, v resnici pa so proti reformi in proti samoupravljanju. Takim ljudem, po Titovih besedah, ni mesta niti na vodilnih položajih niti v Zvezi komunistov, delovni ljudje pa naj pomagajo našemu državnemu in partijskemu vodstvu razkriti vse tiste, ki eno govorijo, drugo pa delajo. Tistim komunistom, ki ne bodo izvajali smernic predsedstva in izvršnega komiteja ZKJ, ni mesta v Zvezi komunistov, katere člani morajo takoj začeti z uresničevanjem smernic, kajti če bo

drugače, bodo delovni ljudje mislili, da iz smernic ne bo nič, da bodo ostale samo na papirju. Tovariš Tito je nato dejal, da imajo študentje vso podporo delavskega razreda, kadar gre za reformo univerze in za njihove pravice, da sodelujejo v samoupravnem sistemu, da pa nikakor ne bomo dopuščali, da ljudje izven študentskih vrst skušajo študentske akcije spremeniti v nekakšno »gibanje«, v zametek večstrankarskega sistema. Predsednik republike je odločno zavrnil tudi kritike na naš samoupravni sistem, ki se pojavljajo predvsem v nekaterih državah in pri tem poudaril, da samoupravljanje ne vodi v kapitalizem, temveč v socializem in to na najbolj human način in z najmanj prisile. Naši delovni ljudje so najvažnejši steber naše družbe in imajo največ pravice, da govorijo v ime naše države. Sindikati, njihova organizacija, pa naj na svojem kongresu temeljito analizirajo vse, kar zavira naš napredek in tako pomagajo pri odstranjevanju napak, ki se kopičijo že več let in katere moramo odpraviti z odločnimi skupnimi prizadevanji.

Govor tovariša Tita je bil pogosto prekinjan z navdušenim pritjevanjem delegatov kongresa. Predsedujoči Milutin Batić se je tovarišu Titu v njihovem imenu zahvalil za govor in mu obljubil, da bodo njegove misli spremenili v dejanja.

Predsednik republike Josip Broz-Tito govori na VI. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije. — Telefoto

sodbi agresije Združenih držav Amerike na Vietnam

Ko to poročamo, plenum nadaljuje delo. Jutri bo kongres zasedal v petih komisijah nato pa se bo popoldne ponovno sestel na plenarnem zasedanju.

Bralce opozarjamo, da v današnjih Pogovorih prinašamo referat predsednika CS ZSJ Du-

šana Petrovića Šaneta v celoti. Prav tako pa tudi govor predsednika Tita na kongresu. V prihodnji številki Delavske enotnosti bomo podrobneje poročali o delu kongresa in o njegovih zaključkih, v Pogovorih pa bomo objavili vse važnejše kongresne dokumente.

MILUTIN POGAČNIK

Ko je predsednik jugoslovanskih sindikatov Dušan Petrović-Šane pozdravil tovariša Tita, je med drugim dejal:

»Naš kongres ima velik pomen za nadaljnji razvoj ustvarjalnosti naše revolucije, za premagovanje težav, s katerimi se borimo, za krepitev položaja delovnega človeka, za izboljšanje življenjskih in delovnih pogojev delavskega razreda in delovnih ljudi. Zato nam prisotnost tovariša Tita na kongresu, za katerega je človek vedno bil in ostal prva misel, za katerega je vredno živeti, boriti se in ustvarjati, vpliva še posebno voljo, da z delom in odločitvami kongresa odgovorimo tistim zahtevam, ki jih delovni ljudje postavljajo našemu kongresu.«

Na predlog predsednika centralnega sveta ZSJ so nato udeleženci z enominutnim molkom počastili spomin članov CS ZSJ in vseh članov ZSJ, ki so umrli med V. in VI. kongresom jugoslovanskih sindikatov, potem pa so izvolili 25-člansko delovno predsedstvo kongresa.

Plenarno zasedanje kongresa je nato v imenu delovnega predsedstva vodil naprej Milutin Batić, predsednik republiškega sveta hrvaških sindikatov, ki je kongresu predlagal naslednji dnevni red:

1. izvolitev delovnih organov VI. kongresa,
2. poročilo o delu centralnega sveta ZSJ med V. in VI. kongresom sindikatov,
3. poročilo nadzornega odbora CS ZSJ

TRŽIŠKA INDUSTRIJA
OBUTVE IN KONFEKCIJE
TRŽIČ - SLOVENIJA

PROIZVAJA IN NUDI

- OTROŠKE ČEVLJE
 - SOBNO OBUTEV TER
 - USNJENO KONFEKCIJO
- V SODOBNIH MODELIH
IN PO UGODNIH CENAH

ČESTITAMO ZA DAN BORCA 4. JULIJ 1968

REZERVIRANI STOLPEC

Marjeta Potrč

šef splošnega sektorja, Tovarne zdravil Krka, Novo mesto:

● Kaj so stordli samoupravni organi v Krki, da bi omogočili zaposlenim kar najbolj cenjen dopust...?

V Vrsarju smo zgradili svoj počitniški dom, ki ima 44 ležišč. Interes za počitnice na morju je med našimi delavci razmeroma velik, saj imamo dom zaseden vse od junija pa do začetka septembra. Zato so izmene dolge le deset dni, čeprav bi želeli prečeti nekateri delavci v Vrsarju vsaj 14 dni. Poleg lastnega počitniškega doma ima Krka še dve sobi v počitniškem domu na Gorjancih. Ta dom je odprt vse leto. Vendar se naši delavci veliko bolj navdušujejo za počitnice na morju kot pa v gorskem svetu.

Vsak delavec prejme kot regres za letni oddih 400 N-din. Regres je za vse zaposlene v Krki enak in je dovolj visok, da si lahko vsak delavec privoščiti zasluženi letni oddih. Za polni penzion v počitniškem domu Krke v Vrsarju je treba namreč odšteti le 15 do 20 N-din na dan, za otroke do 12. leta pa velja dnevni penzion samo 10 N-din.

Tudi letos smo se v naši delovni organizaciji odločili, da pošljemo na brezplačen oddih tiste člane kolektiva, ki niso najboljše situirani. Ob tem bomo seveda upoštevali tudi predloge našega obratnega zdravnika. Mislimo, da bomo v letošnjih počitnicah poslali na brezplačen dopust blizu 25 članov našega kolektiva...

Tone Strle

sekretar veletrgovskega podjetja Nanos, Postojna:

● Kako ste v vašem podjetju letos poskrbeli za oddih zaposlenih?

Tako kot minulo leto bo tudi letos odšlo na dopust več kot 250 članov našega delovnega kolektiva v naš počitniški dom v Savudriji. Seveda pa to ne bodo edini člani našega delovnega kolektiva, ki bodo odšli na dopust. Mnogi že vsa leta odhajajo na dopust tudi v druge območje kraje ali pa v planine. Ob tej priložnosti pa bi rad povedal, da smo članom našega delovnega kolektiva omogočili zelo ugodne pogoje za letovanje. Tako delavci, ki imajo manjše osebne dohodeke, plačajo manj za oskrbni dan v našem počitniškem domu v Savudriji kot tisti z višjimi osebnimi dohodki. Delavec, ki pri nas zasluži do 60.000 starih dinarjev na mesec, plača le 700 S-din za oskrbni dan, delavec, ki pa na primer zasluži več kot 130.000 S-din na mesec, plača za oskrbni dan v počitniškem domu v Savudriji 1300 starih dinarjev. Tudi svojci zaposlenih imajo enake pogoje. Letos bomo prvič izbrali tudi 34 članov kolektiva, tistih, ki so šibkega zdravja, in jih bomo poslali v naš počitniški dom na 10-dnevno brezplačno preventivno letovanje.

Marija Trobec

tajnica sindikalnega odbora Podjetja za PTT promet, Koper:

● Kako ste pri vas poskrbeli za letni oddih?

Ko je delavski svet našega podjetja razpravljalo o tem, kako naj podpre člane kolektiva, da bi v čim večjem številu odšli na dopust izven kraja stalnega bivališča, so finančni izračuni pokazali, da v te namene lahko izločimo znatna sredstva.

Konkretno: vsakemu članu kolektiva smo kot nadomestilo za nekdanjo vozovnico K-15 izplačali 200 N-din. Tisti člani naše delovne skupnosti, ki bodo letovali v »poštarskih« počitniških domovih, bodo za dnevni penzion plačali le po 15 N-din. Razlika do ekonomske cene, ki se giblje med 23 in 25 N-din, bo poravnala podjetje. Vsem tistim, ki bodo letovali kjerkoli drugje, mislim v kateremkoli drugem počitniškem domu, campingu ali hotelu, in ki bodo po povratku predložili račun, pripada za vsak dan dopusta po 10 N-din. Ta pravica oziroma regres, če uporabim bolj udomačen naziv, velja tudi za otroke in nezaposlene družinske člane naših delavcev.

Ker pa vemo, da je med nami tudi več oslabilih, bolehnih in tudi sicer izčrpanih članov kolektiva, smo se odločili, da jih pošljemo na preventivni oddih. Tako bo na stroške sindikalne podružnice oziroma podjetja letos odšlo na oddih 16 članov našega kolektiva.

OB RAZPRAVAH O OSNUTKU NOVEGA ZAKONA O JAVNIH CESTAH

NESPORAZUM ob bistvenem vprašanju

Potem ko je bil pred tremi leti z zakonom o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o javnih cestah temeljni zakon usklajen z ustavo, smo v Sloveniji z ustreznimi republiški predpisi uredili predvsem vprašanja s področja financiranja cest, večina preostalih problemov pa je ostala nerešena. Za cestna podjetja, ki upravljajo s cestami, pa je seveda pomembno, kako naj bi bili za daljše obdobje vnaprej urejeni način in pogoji upravljanja s cestami, dalje, kako zasnovati organizacijo inšpekcije cest v republiki itd. Prav zaradi tega so kolektivi cestnih podjetij z velikim zanimanjem pričakovali osnutek republiškega zakona o javnih cestah, ki naj bi dokončno uredil te in še druge zadeve.

Osnutek republiškega zakona je zdaj že v javni razpravi. Prvo in najvažnejše, kar je mogoče reči o njem je to, da si ga je mogoče razložiti tako, da podira osnove temeljnega zakona o javnih cestah. Takšno mnenje so v ponedeljek na posvetu, ki ga je organiziral republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez, soglasno izrazili navzoči predstavniki slovenskih cestnih podjetij.

HUDE OBTOŽBE...

Obtožba je težka, saj omejnjeni temeljni zakon o javnih cestah, upravljanje s cestami poverja specializiranim cestnim podjetjem, ki so s tem dobila tudi status gospodarskih organizacij. Predlagani republiški predpis pa — ker naj bi nasprotoval temeljni zakonodaji, kakor je bilo rečeno v razpravi — očitno omejuje vpliv samouprave v cestnih podjetjih le na uresničevanje sklepov cestnih

skupnosti, ki naj bi jih šele ustanovili in v katerih bi bili zastopani tudi uporabniki javnih cest.

V zvezi s takšnim stališčem sestavljalcev republiškega zakona o javnih cestah — pripravili pa so ga na republiškem sekretariatu za gospodarstvo — so predstavniki cestnih podjetij menili, da ni prav nobene potrebe, da bi z republiškim zakonom podirali temeljno zakonodajo, marveč naj bi v duhu temeljne zakonodaje zgolj uredili tisto, kar je nejasnega ali kako drugače nerazrešenega v temeljnem zakonu. Konkretni primer in argument — o tem se je razvila zelo burna razprava na tem posvetu — pa je naslednji: zvezni zakon natančno določa, da cestna podjetja upravljajo, vzdržujejo in rekonstruirajo javne ceste. Osnutek republiškega predpisa pa predvideva, da republika lahko odstopi po pooblaščenem organu s pogod-

Odloča naj tisti, ki sredstva ustvarja!

Predsedstvo celjskih sindikatov in IO občinske konference SZDL o predlogu sistema za zagotovitev osnovnega zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja prebivalstva

Minul ponedeljek je bila v Celju skupna seja predsedstva občinskega sindikalnega sveta in IO občinske konference SZDL, kjer so člani razpravljali o predlogu sistema za zagotovitev osnovnega zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja prebivalstva.

Sekcija za zdravstvo v samoupravni sistem pri republiški konferenci SZDL je namreč svojo sejo v letošnjem aprilu posvetila javni razpravi o »Predlogu sistema za zagotovitev osnovnega zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja prebivalstva«, ki ga je dala v javno razpravo zvezna skupščina. Da bi bilo delo vsebinsko in organizacijsko koordinirano, so se te seje sekcije udeležili tudi predstavniki republiške skupščine, Zveze sindikatov, izvršnega sveta, republiških sekretariata za zdravstvo in za delo, »slovenskega zdravniškega društva, republiške skupnosti socialnega zavarovanja.

Kot glavna ovira za nadaljnji razvoj zdravstva pa je bilo na tem posvetu označeno zastojanje družbeno ekonomskih odnosov v zdravstvu za splošni zahtevami samoupravljanja. Zato je treba sedanji sistem spremeniti tako, da bo v bodoče o pravicah iz zdravstvenega zavarovanja in o načinu uveljavljanja teh pravic odločal predvsem tisti, ki sredstva ustvarja in jih nalaga v skupne sklade.

Ob tem naj tokrat povzamemo še dve pomembni stališči:

● da ostane osnovno zdravstveno varstvo tudi vnaprej zajeto v sistemu zdravstvenega zavarovanja in da kaže ta sistem izpopolnjevati in razvijati tako, da bo organsko prerasel v enotno zavarovanje vsega prebivalstva;

● da se z izpopolnjevanjem sistema zdravstvenega zavarovanja pravice in dolžnosti družbeno-političnih skupnosti do zagotavljanja osnovnih pogojev za zdravje občanov ne zmanjšujejo. Poleg že ustaljenih obvez občine postajajo te kot tudi republike in zveza čedalje bolj nosilci zdravstvene politike, pojmovane kot celota dogovorov in odločitev zavarovancev, zdravstvenih delavcev, delovnih organizacij in skupščin.

Razprava je med drugim tudi poudarila, da dosedanji princip participacije zavarovancev pri nekaterih izdatkih za zdravstvo ne ustreza in je samo regulator potrošnje. Ne vpliva stimulatивно ne na zavarovalnico niti na sklade, niti ne na zdravstveno službo. Tako zavarovalnici danes nimajo neposrednega vpogleda v stroške zdravljenja, vendar bi pomenil direktni odnos zavarovanca z zdravstveno službo večjo materialno stimulacijo za obe strani.

Celjski sestanek je omenjena stališča o predlogu sistema za zagotovitev osnovnega zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja prebivalstva sprejel in podprl. Večina udeležencev pogovora pa se je poleg tega zavzela še za učinkovitejšo reševanje vseh tistih vprašanj v zdravstvu — kot je na primer odvečna administracija — ki pomenijo za naše zdravstvo samo nepotreben strošek.

bo vzdrževalna dela komurkoli, skratka, najbolj ugodnemu ponudniku. Takšno stališče pa po mnenju udeležencev posveta izraža skrajno nezaupanje do cestnih podjetij. Na njihov račun so bolj ali manj javno zelo pogosto izrečene kritike, češ da tovrstna podjetja ustvarjajo preveliko akumulacijo, da imajo monopolističen položaj in podobno. Predstavniki cestnih podjetij pa temu nasprotujejo in želijo izvesti predvsem konkretna dejstva in očitke na račun njihovega dela, saj jim slabega gospodarjenja, na primer, ni mogoče očitati zaradi tega, ker akumulacijo porabljajo za obnavljanje cest in za potrebno opremo. Brez sodobne opreme pa so tako cestno vzdrževalna kot tudi druga dela izredno draga, da sploh ne govorimo o kritičnem pomanjkanju sredstev za te namene.

...BREZ ODGOVORA

Drugo k drugemu: na splošne očitke na račun poslovanja cestnih podjetij ni mogoče odgovoriti drugače kot z obrambo, v kateri je najmočnejši argument ta, da predlagani republiški predpis ne le da nasprotuje temeljnemu zakonu, marveč da dejansko ukinja tudi samoupravljanje znotraj cestnih podjetij. Če natančneje preberemo osnutek novega republiškega zakona o javnih cestah, se takšnega vtisa namreč ni mogoče otežiti.

Zal se je tudi tokrat zgodilo, da so zastopniki cestnih podjetij in republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez razpravljali sami s seboj, čeprav je bil namreč povabljen na posvet predstavnik republiškega sekretariata za gospodarstvo, ta ni prišel na posvet in tako nihče ni pojasnil predstavnikom cestnih podjetij, kaj sestavljalci novega zakona sploh želijo doseči in zakaj predlagajo rešitve, ki morajo nujno vzbuditi odpor in nasprotovanje, če niso vnaprej obrazložene. Znano pa je, da o osnutku novega zakona že razpravljajo republiški upravni organi, med njimi tudi izvršni svet. S te strani je torej utemeljena bojazen cestnih podjetij, da bi novi zakon morda bil izoblikovan brez njihovega sodelovanja in morda celo po naglem postopku.

BOJ ZA UVELJAVITEV SAMOUPRAVNIH PRAVIC

Bralci naj ne zamerijo, če tokrat ne navajamo tudi pojasnil sestavljalcev osnutka novega zakona, s katerim naj bi sicer doživeli »še« trindvajseto reorganizacijo cestne službe v povojnem obdobju. Tako podrobno — in enostransko hkrati — smo opisali začetek razprav o novem republiškem zakonu o javnih cestah samo zaradi tega, ker se ni mogoče strinjati z metodo, kako ta predpis — pomemben tudi za uporabnike cest in ne le za cestna podjetja — sploh pripravljajo pristojni republiški organi. Z ostro reakcijo na ta postopek želijo cestna podjetja doseči le-to, da jih ne bi puščali ob strani, ko se odloča o vprašanjih, ki so zanje življenjskega pomena. Če drugega ne, gre za njihovo samoupravno pravico, ki jim je nihče ne bi smel odrekati.

Ponedeljkov pomenek bi seveda izvenel v prazno, če bi ostalo le pri pavšalnih in načelnih razmišljanjih. Prav zaradi tega so se udeleženci dogovorili, da bo posebna in razširjena komisija v okviru pododbora za ceste pri republiškem odboru sindikata delavcev prometa in zvez najprej poizvedela za gospodarstvo, potem pa pripravila svoja stališča do osnutka novega zakona o javnih cestah. O stališčih tega pododbora pa bo potem razpravljala še plenum republiškega odbora sindikata delavcev prometa in zvez.

—a.

—mG

Največja pozornost delavcev na 8. kongresu Zveze mladine Slovenije je bila gotovo namenjena problemom proizvodnje in samoupravljanja. To seveda ni naključje. Mladi ljudje sprejemajo samoupravljanje, ker spoznavajo, da jim pomeni najrealnejšo perspektivo in možnost za uresničevanje svojih interesov in svoje ustvarjalnosti. Ob tem pa so na kongresu tudi poudarili, da samoupravljanje še vedno ni postalo temeljni družbeno politični in ekonomski odnos v naši družbi — zato so si postavili naloge in definirali zahteve, katerih uresničitev je pogoj, da bi to postalo.

Mladina je na 8. kongresu jasno povedala, da noče pozabiti, da je bila krepitev materialne osnove samoupravljanja deklarirana kot eden osnovnih ciljev gospodarske in družbene reforme. Ustvariti vse materialne, politične in kulturne pogoje za razmah samoupravnih odnosov ji po-

Kongres mladih

meni tako rekoč edino učinkovito pot za dokončen obrat — z vsemi oblikami birokratizma in etatizma. Mladi so zato podprli vse tiste napredne sile v naši družbi, ki onemogočajo uveljavitev danes še zelo močnih teženj po povečanem zajemanju dohodka delovnih organizacij. Država namreč danes še vedno razpolaga s prevelikim deležem presežne vrednosti, kar ovira uveljavljanje načel reforme. Zato je kongres zahteval popolno uresničitev napovedi, da bodo leta 1970 neposredni proizvodilci razpolagali s 70 odstotki sredstev za osnovno in razširjeno reprodukcijo.

Sedanja delitvena razmerja med delovnimi kolektivi in družbo še vedno ustvarjajo nepravilne razlike v dohodku. Tako rekoč enako se vrednoti dohodek, ustvarjen v monopola kot dohodek, ki je rezultat prizadevanj kolektiva, zato je kongres zahteval dosledno uresničitev načel delitve po delu in rezultatih dela tudi v delitvenih razmerjih med družbo in delovnimi kolektivi.

Vse to pa pomeni, da gospodarstvo nima dovolj samostojnosti za uspešno uresničitev zahtev, ki smo mu jih postavili v reformi, pa relativno majhna materialna osnova samoupravljanja ovira delovanje človeka, da bi resnično upravljala s procesom svojega dela. Poleg odločnega zmanjševanja državnega zajemanja presežne vrednosti pa bo lahko velika opora gospodarstvu tudi dolgoročen program razvoja v republiki. Zaradi tega so mladi ocenili prizadevanja izvršnega sveta in skupščine SR Slovenije pri izdelovanju razvojnih konceptov kot izjemno pomembna in zahtevali mobilizacijo vseh sil slovenskega naroda za njihovo oblikovanje in uresničitev.

Med vprašanji, o katerih so delegati posebej zavzeto razpravljali, so nedvomno problemi zaposlovanja in kadrovske politike v našem družbenem sistemu. Kongres je ugotovil, da nezaposlenost ne zadene enako celotne generacije. Vprašanje zaposlovanja strokovnjakov je mogoče rešiti v razmeroma kratkem času, veliko težji pa je problem zaposlovanja delavcev brez strokovne izobrazbe. Zato je predvsem tem potrebno omogočiti pridobitev kvalifikacije, saj je to edina realna možnost, da bi lahko rešili njihov problem.

Kongres se seveda ni omejel samo na ta vprašanja. Delegati so obravnavali tudi vprašanje vzgoje in izobraževanja, dogovorili pa so se tudi o tem, kako izoblikovati mladinsko organizacijo, da bo v celoti aktivno vključenih čim več mladih. Težko je reči, kako in koliko se bodo stališča uveljavljala v delu, nekaj dni po kongresu pa vendarle lahko trdimo, da sprejete resolucije, akcijski program in novi statut Zveze mladine Slovenije, da lahko omogočijo mladim, da se aktivno vključijo v razreševanje osnovnih vprašanj naše družbe.

FRANC MUSAR

KAVA
mercator

Z OBČINSKIH
SINDIKALNIH
SVETOVSLOVENSKE
KONJICE

Na zadnji seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta so člani med drugim obravnavali tudi integracijska gibanja v občini. Ugotovili so, da mnoga podjetja že uspešno podirajo občinske pa tudi republiške meje. Tisti pa, ki tega procesa ne razumejo, so menili na seji predsedstva, bodo kmalu uvideli, da je to edina pot utrjevanja gospodarstva. Pri tem so posebej poudarili, da integracija ne pomeni vedno fizičnega združevanja podjetij, zlasti če za to ni ekonomskih analiz in drugih podatkov o upravičenosti takega ukrepa. Zavzeli pa so se za to, naj bi podjetja bolj kot doslej uveljavljala poslovno sodelovanje na različnih področjih in na daljšo dobo.

V. L.

PTUJ

Pred časom smo v Delavski enotnosti pisali o izstopu 50 članov sindikata enote ekonomske tehnične službe splošne bolnišnice »Dr. Jože Potrč« iz sindikalne organizacije. Sedaj pa smo prejeli pismo, navedeno na Občinski sindikalni svet Ptuj, v katerem člani te enote sporočajo, da so 10. junija letos sklenili na sestanku, da umaknejo svoj prvotni sklep o izstopu iz sindikalne organizacije. Tako pravijo:

Ugotovili smo, da smo pri sporu, ki je nastal med člani kolektiva ter sindikalno podružnico, bili deležni vaše pomoči ter se vam zahvaljujemo za pravilno pot, ki ste jo izbrali. Na razširjenih sejah izvršnega odbora sindikalne podružnice je sodeloval tudi naš svet delovne enote, predstavniki samoupravnih organov, člani ZK oziroma sekretar ZK bolnišnice. Ponovno smo pregledali in proučili pravilnik o osebnih dohodkih ter predloge sveta delovne enote ekonomske tehnične službe. Skupaj smo obravnavali spremembe oziroma popravke o razvrstitvi v skupine, ki jih je svet bolnišnice na svoji seji brez pripomb sprejel. Opažamo, da sindikalna podružnica postaja bolj aktivna pri svojem delu. Obenem vas prosimo, da ji pri njenem delu pomagata, da bo res služila delovnemu človeku in ga podpirala pri uveljavljanju samoupravnih pravic.

KOLEKTIV DELOVNE ENOTE EKONOMSKO TEHNIČNE SLUŽBE SPLOŠNE BOLNIŠNICE »DR. JOŽE POTRČ« PTUJ

VPRASANJE:

Zdravnik je odklonil izdajo napotnice moji hčerki za ortodontsko zdravljenje na ljubljanski zobni kliniki, češ da lahko napotnico za zdravljenje izven območja zavoda za socialno zavarovanje Celje izda samo zdravniška komisija tega zavoda. Tudi zdravniška komisija noče izdati napotnice za zdravljenje v Ljubljani, ker takšne zdravstvene storitve lahko opravijo zdravstveni zavodi na območju zavoda za socialno zavarovanje v Celju. Zdravnik sem pripravljen plačati morebitno razliko v ceni. Zato vprašam:

1. ali imam zajamčeno prosto izbiro zdravnika ne glede na območje komunalnega zavoda;

2. kako naj uveljavim to pravico;

3. ali je postopanje komisije komunalnega zavoda za socialno zavarovanje zakonito, da se zapira v svoje meje;

B. F. — MOZIRJE

101. čl. temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju določa, da imajo zavarovane osebe pri uveljavljanju zdravstvenega varstva pravico do proste izbire zdravnika in zdravstvenega zavoda, na katerega se nameravajo obracati. Vendar pa pravico nekoliko omejuje čl. 32. tega zakona, ki določa, da plača stroške zdravstvenega varstva sklad zdravstvenega zavarovanja le v primerih, ko uveljavlja zavarovana oseba zdravstveno varstvo tako, kot to določajo zakonski predpisi, pravilnik ki ga predpiše še skupščina komunalne skupnosti socialnega zavarovanja, in pogodbe, ki jih sklenejo zdravstveni zavodi z zavodom za socialno zavarovanje. Če zavarovane osebe uveljavljajo zdravstveno varstvo na drugačen način, mu povrne sklad stroške v tistem obsegu, kot bi znašali stroški zdravljenja na predpisan način. V medicinskih opravilih ali nujnih primerih se povrne zavarovani osebi stroški zdravljenja v celoti, četudi je uveljavljala zdravstveno varstvo mimo predpisanih pogojev brez napotnice pristojne komisije.

ANDREJ GAŠPERŠIČ, PREDSEDNIK SINDIKATA V LJUBLJANSKI TOVARNI KLEJA, PRIPOVEDUJE

PREVEČ OBLJUB
IN PREMALO DEJANJ

»V vseh podjetjih je tako, da so ljudje največkrat tihi, dokler je denar pri hiši. Šele tedaj, ko jim zaradi tega ali onega vzroka začne teči voda v grlo, začenjajo razmišljati, kaj je prav in kaj ni ter iščejo krivca. Pa se zgodi, da so se prebudili prepozno.«

Tovariš Andrej Gašperšič je že drugo leto predsednik izvršnega odbora sindikalne podružnice v tovarni kleja. Prej je bil član delavskega sveta tovarne. Probleme, ki pestijo to ljubljansko delovno organizacijo, dobro pozna. Vendar ni kdove kako gostobeseden. Premisli in pove — kratko in jedrnat.

»Zdaj se ukvarjamo sami s seboj.«

Poprej sem ga vprašal, kaj dela njihov sindikat v teh burnih dneh, ko si, oprostite izrazu, vsa naša družba izprašuje vest ter se dogovarja, kaj storiti, da bi po samoupravni poti razreševali družbena protislovja in odpravljali slabosti.

»Tudi mi smo se znašli v težavah. O njih smo govorili na množičnih sestankih, katerih pobudnik je bil sindikat. Brez ovinkarjenja — odkrito in pošteno. Lahko rečem, da zdaj vsak naš delavec ve, kaj nas pesti in kakšne so naše perspektive.«

Pripovedoval mi je, da si letos delijo dohodek v razmerju 90:10 v korist osebnih dohodkov, poprej pa je veljalo razmerje 80:20. Povprečni osebni dohodek je letos skoraj za 10.000 S-dinarjev manjši kot lani, ko se je povzpela na 84.000 S-dinarjev.

»Proizvodni plan presegamo, toda kaj pomaga, ko imamo polna skladišča kostnega in kožnega kleja. Večja proizvodnja nam prav nič ne koristi. Celo škoduje. Povečujemo zalogo, osebni dohodki pa so manjši, saj je osnova za njihovo oblikovanje plačana realizacija.«

Ze nekaj mesecev, odkar imajo novega direktorja, pravzaprav vršilca dolžnosti, se resno ukvarjajo z vprašanjem, kaj proizvajati, se pravi, kako preusmeriti proizvodnjo, da bi proizvajali izdelke, ki jih tržišče potrebuje.

»Ugotovili smo, da za zastoj v prodaji ni kriv samo prodajni oddelček. Res ni moč zahtevati od prodajalcev, da prodajo vse, kar naredimo, če trg odklanja naše izdelke. Sicer je res, da bi lahko več izvažali, toda v tujini bi morali prodajati naš klej pod lastno ceno. To, torej, ni rešitev. Zato smo se odločili za nove proizvode.«

Pozno jeseni bodo začeli proizvajati ehazol, ki ga potrebujejo v papirni industriji namesto kolofonije. Pravzaprav je prav kolofonija osnovna surovina za proizvodnjo ehazola.

»Predračun je pokazal, da bi se nam to splačalo. Prostore za proizvodnjo ehazola že urejamo. Stroj, in naprave smo kupili. Delali bomo v dveh izmenah. Predvidevamo, da bomo pri ehazolu toliko zaslužili, da bi lahko zboljšali in povečali proizvodnjo jedilne želatine. Je namreč tako, da iz enakih količin enake surovine naredimo kilogram izdelka, ki ga prodamo največ po 500 S-dinarjev, ali pa kilogram, ki velja na trgu tudi 2000 S-dinarjev. Vse je odvisno od mikrobov. Potrebovali bi namreč sterilizator. V kratkem ga bomo dobili, potem pa bomo izdelovali več kvalitetne želatine.«

Razen tega pa bodo pri proizvodnji ehazola, kot predvidevajo, zaslužili še toliko, da bi lahko kmalu začeli proizvajati še dva nova proizvoda. Gre torej za zelo resne spremembe, ki bodo do temeljev predrugačile njihovo proizvodnjo. Izdelovalne kostnega kleja pa nameravajo v kratkem ukiniti.

»Seveda so razmere, v katerih se je znašla naša tovarna, prizadevale vse nas. Ko pa smo se odkrito pogovorili — ne samo o trenutnih razmerah, pač pa tudi o perspektivah — smo spoznali, da druge možnosti nimamo. Nekaj mesecev bo še hudo in to bomo morali preboleti; pričakujemo pa, da bomo do oktobra ali novembra splavali iz najhujših težav. Če vsi vemo, kaj nas tare in kaj moramo storiti, da bi zlezli na zeleno vejo, potem ni nevarnosti, da bi izven samoupravljanja, na ulici ali na tovarniškem dvorišču iskali rešitve.«

In je še dejal: »Ne poznam razmer v podjetjih, kjer so delavci protestno

ustavili delo. Verjamem, da jim ni z rožicami poslano. Tudi nam ni. Pa vendar sem prepričan, da s stavko ni moč nič dobrega narediti, če je le kakšna možnost, da se o problemih pogovorimo na samoupraven način. Če pa ni samoupravljanja, če kdorkoli ne dovoli, da bi se delavci uveljavljali kot samoupravljavci, če partija in sindikat spita, potlej sem za korenite rešitve. Več pa je primerov, ko vsi samoupravni in politični organi v delovni organizaciji pomalem nekaj delajo in venomer obljublajo izboljšave, delavci pa pasivno čakajo nanje in ugotavljajo, da je od obljub do dejanj dolga pot.«

Ponovno je poudaril, da so prekinitev dela povsod tam, kjer imajo delavci količkan samoupravnih možnosti, samo trkanje na odprta vrata.

»Način dela samoupravnih organov še ni dober. Preveč se zapirajo vase, premalo je samoupravljanje res delavsko. Postajajo druge uprave ali pa podaljšek njihove roke. Mnogi člani delavskih svetov prihajajo na sestanke, da bi poslušali mnenja tovarišev iz uprave, ne pa da bi samostojno razpravljali in sklepali in tudi odgovarjali pred kolektivom in družbo za svoje odločitve. Vsak pomemben sklep bi moral biti rezultat široke razprave delavcev v obratih, ne pa da se dogaja kot sedaj — da je delavec v najboljšem primeru informiran samo o tistem, kar so njegovi predstavniki že sklenili. Torej je še vedno mezdni delavec. Nekdo sklepa v njegovem imenu, sam pa čaka na plačo in se jezi, ker ne dobi toliko, kot misli, da bi moral dobiti.«

To je po mnenju Andreja Gašperšiča osnovna slabost našega samoupravljanja in kolikor hitreje jo bomo odpravili, toliko bolj odločno bomo uresničevali reformo.

»Upam, da bodo na zdajšnjem kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije temeljito razpravljali o tej slabosti in se zavzeli za dobre rešitve. Toda resolucije še niso vse. Treba jih je uresničevati. Dolejši smo sprejeli že preveč resolucij, a premalo delali. Sicer pa — to vsi vemo, govorimo na sestankih, pišemo v časopisih. Morebiti ne bi bilo napak, če bi se dogovorili, da bomo v bodoče govorili in pisali samo o opravljenem delu.«

JANEZ VOLJČ

POTREBUJEMO

MLADO HIŠNO
POMOČNICO

za pomoč v kuhinji in v bifeju

Kuhanja se bo lahko še naučila.

Zelo dober zaslužek, dobri odnosi v službi.

Ponudbe poslati na:

DRUŽINA BÜSINGER

Restaurant Nydeggsstube

CH 3000 Bern (Schweiz)

Prosilke opozarjamo, da morajo zaposlitev urediti pri pristojnem zavodu za zaposlovanje.

Pravna posvetovalnica DE

Ker plačujejo skladi zdravstvenega zavarovanja zdravstvene storitve zdravstvenim zavodom na svojem območju zvečne pavšalno, so s tem plačane zdravstvene storitve za vse zavarovane osebe na območju komunalne skupnosti. Če pa se zavarovane osebe zdravijo v zdravstvenem zavodu izven območja komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja, mora plačati sklad stroške takega zdravljenja dvakrat. V tem je razlog zapiranja v meje svoje regije«. To zapiranje pa ne sme biti prestrogo. Skupščina SRS je na seji republiškega zbora in socialno zdravstvenega zbora 3. novembra 1967. leta med drugim ugotovila, da ni v skladu z zakonom zaostritev pogojev za zdravljenje zavarovancev zunaj regije z namenom, da se zmanjša odliv finančnih sredstev, in je sklenila, da je treba do 31. 12. 1967. leta odpraviti tiste določbe v pravilnikih o uveljavljanju zdravstvenega varstva, ki zavarovancem otežkočajo uveljavitev pravic do zdravstvenega varstva izven regije.

Iz vašega dopisa ni razvidno, iz katerih razlogov je vaši hčerki potrebno zdravljenje v Ljubljani. Če imate za tako zdravljenje opravljene razloge, vam svetujemo, da vložite v smislu čl. 32. cit. zakona pri komunalnem zavodu za socialno zavarovanje v Celju zahtevek za povračilo stroškov zdravljenja vaše hčerke na zobni kliniki v Ljubljani in da zahtevate pismeno odločbo, zoper katero se boste lahko pritožili na republiški zavod za socialno zavarovanje.

MIROSLAV VEHOVEC

KUPON za pravno
posvetovalnico DEVELETRGOVSKO
PODJETJE,
IMPORT-EXPORT,
POSTOJNA

»Nanos«

POTROŠNIKI,
izkoristite nakup na
potrošniški kredit!

NANOS, veletrgovsko podjetje, import-export, Postojna, se želi s prodajo na potrošniške kredite čim bolj približati vsem potrošnikom. Vsakomur nudi več vrst potrošniškega kredita za nakup najraznovrstnejšega industrijskega blaga. Potrošniki lahko dobe potrošniški kredit brez ali z udeležbo, s poroki ali brez porokov ter v najrazličnejših vračilnih rokih. Odobravanje kreditov poteka brez posebnih formalnosti v številnih poslovalnicah podjetja NANOS v devetih občinah. POTROŠNIKI SE LAHKO ODLOČIJO PRI NAKUPU ZA NASLEDNJE VRSTE POTROŠNIŠKIH KREDITOV:

1. POTROŠNIŠKI KREDITI ZA RAZLIČNO
INDUSTRIJSKO BLAGO

- višina kredita do 10.000,00 N-din
- brez udeležbe
- obrestna mera do 8 %
- s poroki ali brez porokov
- rok vračila do 24 mesecev
- za kredite brez porokov plača posojiljemalec zavarovalno premijo, in sicer:
 - ① za kredite z rokom vračila do 24 mesecev 1,30 %
 - ② za kredite z rokom vračila do 12 mesecev 0,80 % od odobrenega kredita

2. KREDITI ZA KONFEKCIJO (LAHKA KONFEKCIJA)

- višina kredita do 2.000,00 N-din
- udeležba 10 %
- brez obresti
- brez porokov
- rok vračila 4 meseci
- zavarovalna premija 0,90 %

3. KREDITI ZA IZDELKE TOVARN GORENJE —
VELENJE, GEORGI NAUMOV — BITOLA IN
SLOBODA — ČAČAK

- višina kredita do 2.000,00 N-din
 - udeležba 10 %
 - brez obresti
 - brez porokov
 - rok vračila 5 mesecev
 - zavarovalna premija 0,60 %
- Ta kredit dobio potrošniki za nakup:
- štedilnikov na trda goriva
 - električnih štedilnikov
 - plinskih štedilnikov
 - dodatnih peči
 - pralnih strojev

4. KREDITI ZA PRALNE STROJE TOVARNE
GORENJE — VELENJE

- višina kredita 3.000,00 N-din
 - brez obresti
 - brez udeležbe
 - brez porokov
 - rok vračila 12 mesecev
 - zavarovalna premija 1 %
- Ti krediti so odobreni ne glede na kreditno sposobnost in ne glede na prejšnje obveznosti potrošniških kreditov, in sicer za nakup:
- pralnih strojev tip S-652
 - pralnih strojev tip PS 652

KREDITI SE ODOBRAVAJO zaposlenim delavcem ter osebnim in družinskim upokojenecem. Sezonskim delavcem se ne daje kreditov. Vsak redno zaposleni delavec in osebni ali družinski upokojenec lahko dobi kredit v višini tretjine osebnega dohodka oziroma pokojnine.

Obrazce in navodila o pogojih za potrošniške kredite dobite v vseh poslovalnicah podjetja NANOS, ki odobravaljo potrošniške kredite.

Postopek za potrošniške kredite je izredno sproščen, tako da lahko dobite blago v najkrajšem času.

KREDITE ODOBRAVAJO poslovalnice podjetja NANOS na območju občin:

POSTOJNA, KOPER, PIRAN, IZOLA, BUJE, NOVI-GRAD, ČABAR, DELNICE, in sicer:

V OBČINI POSTOJNA
— VELEBLAGOVNICA Postojna
— POHIŠTVO Postojna
— KOVINA Postojna
— AVTOTRGOVINA Postojna
— TEKSTIL Postojna
— ŽELEZNINA Pivka
— TEKSTIL Pivka
— POHIŠTVO Pivka

V OBČINI KOPER
— Veleblagovnica DOM Koper
— ŽELEZNINA Koper

V OBČINI PIRAN
— Veleblagovnica JADRC Piran
— KOVINA Piran

V OBČINI IZOLA
— BLAGOVNICA Izola

V OBČINI BUJE
— ELEKTROMATERIAL Buje
— POHIŠTVO Buje
— TEKSTIL Buje

V OBČINI NOVIGRAD
— ELEKTROMATERIAL Novigrad
— POHIŠTVO Novigrad
— TEKSTIL Novigrad

V OBČINI PULA
— AVTOTRGOVINA Pula

V OBČINI ČABAR
— MEŠANO BLAGO Čabar
— MEŠANO BLAGO Gerovo
— MEŠANO BLAGO Prezid
— MEŠANO BLAGO Tršče
— MEŠANO BLAGO Plešči

V OBČINI DELNICE
— AVTOTRGOVINA Delnice

OB PRAZNIKU DNEVA BORCA KOLEKTIV PODJETJA NANOS ISKRENO ČESTITA VSEM OBCANOM, CENJENIM POTROŠNIKOM PA ZAGOTAVLJA, DA BODO V POSLOVALNICAH PODJETJA NANOS POSTREŽENI HITRO, SOLIDNO IN PO ZMERNIH CENAH

PO PLENUMU RO SINDIKATA DELAVCEV INDUSTRIJE IN RUDARSTVA SLOVENIJE

NE NA PAMET — PAMETNA REŠITEV

Poročali smo že o nekaterih ekonomskih aspektih razprave na nedavnem plenarnem zasedanju Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Res, točnih meja o tem, do kje ekonomski problemi in od kje drugi, ni mogoče zarisati. To, denimo, velja tudi za problematiko osebnih dohodkov in za minimalne osebne dohodke ne posekaj.

Razprava o minimalnih osebnih dohodkih pa je na tem plenarnem zasedanju ponudila še eno iztočnico:

• Analiza delovnih in telesnih sposobnosti starejših delavcev v mariborskem tekstilnem kombinatu je katastrofalna. Tkalka, ki dela v neposredni proizvodnji in v treh izmenah, sploh ne more dočakati pokojnine po sedanjem veljavnem delovnem stažu. Mislimo, da je to problematika, mimo katere sindikati ne bi smeli iti gluhi in slepi.

Iz jeseniške železarnice je bila dopolnilna pripomba: • Delavci odhajajo v pokoj, ne da bi dosegali z zakonom predpisano delovno dobo. Podatki pričajo, da je pri nas v zadnjih letih upadla povprečna življenjska doba moških, da znaša zdaj le nekaj več kot 58 let.

Se potrdilo iz papirnice v Količevem:

• Glasov na to temo na zadnjem plenarnem zasedanju Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije pa je bilo še več. Toda že opozorila, ki smo jih doslej povzeli, dovolj zgovorno pričajo o resnosti razpore. Če bi namreč bila povprečja tudi realnost, potem

• Od prvega januarja do zdaj je v našem podjetju odšlo v pokoj 32 delavcev, štirje pa so umrli tako rekoč na delovnem mestu. Od vseh, ki so se upokojili, pa jih je le 7 dopolnilo z zakonom predpisani polni delovni staž, kar 18 delavcev pa je bilo invalidsko upokojenih.

Glasov na to temo na zadnjem plenarnem zasedanju Republiškega odbora sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije pa je bilo še več. Toda že opozorila, ki smo jih doslej povzeli, dovolj zgovorno pričajo o resnosti razpore. Če bi namreč bila povprečja tudi realnost, potem

noben moški delavec pri nas ne bi dočakal pokojnine. Na srečo povprečja niso v vsem zveljavna in odtod tudi primanjkljaji v skladih delavskega pokojninskega zavarovanja.

Kaj storiti? Ze zdaj primanjkuje sredstev za ureditev pokojnin, vsako skrajševanje delovne dobe pa bi pomenilo samo novo, zaostritev materialnih problemov. Ali zato skrajšati delovni staž in ob tem znižati višino pokojnin? Pa bodo potem pokojnine sploh še zagotavljale upokojencem življenjski obstoj? Po drugi strani pa spet tistih 58 let povprečne življenjske dobe in podatki iz delovnih organizacij, ki opozarjajo in vedno znova opozarjajo!

Kaj storiti?

Predvsem: na pamet se ne bo mogoče odločiti za nobeno rešitev. Tako se je tudi izrekli zadnji plenar RO sindikata delavcev industrije in rudarstva Slovenije. Treba je poprej dobiti popolne in verodostojne analitične podatke o tem, kaj bi katera od možnih rešitev pomenila. Vendar pa: naj podatki govore v prid

takšni ali drugačni rešitvi, nekaj je gotovo: ali res lahko veljajo na tolikšnem številu delovnih mest in ob tako različnih delovnih razmerah tako zelo uniformirani kriteriji za odmero delovnega staža?! Bržčas bi nekoliko podrobnejša analiza kaj kmalu razkrila, na katerih delovnih mestih je možno delati do 65. leta starosti, na katerih samo do 60. in na katerih še tako dolgo ne!

Z drugimi besedami povedano: če se nismo tako bogati, da bi spet lahko skrajšali delovno dobo, pri tem pa upokojencem zagotovili normalne ekstenzivne razmere, potem bo vsekakor treba opraviti temeljito revizijo sedaj veljavnih beneficij v delovnem stažu. Do skrajnosti nečloveško bi bilo pustiti delati določene kategorije delavcev na določenih delovnih mestih vse življenje, pri tem pa vedeti, da pokojnine ne bodo nikoli učkali.

Tak sklep je vpisal v svoj akcijski program za prihodnje obdobje tudi sindikat delavcev in rudarjev Slovenije.

BOJAN SAMARIN

KOMENTARIČEN ZAPIS S KOPRSKEGA POSVETA O DELOVNIH ENOTAH V SLOVENSkih PTT KOLEKTIVIH

ALI RES VEDO, KAJ HOČEJO?

Ze pred časom so se predstavniki sindikalnih organizacij in zastopniki samoupravnih ter upravnih organov slovenskih PTT podjetij dogovorili, da bi se še pred letnimi dopusti posebej sestali in se pogovorili o samoupravljanju na pošti, upoštevaje pri tem predvsem vlogo in mesto delovnih enot v PTT kolektivih. Ta, s precejšnjim zanimanjem pričakovani posvet, je minuli petek v Kopru sklical republiški odbor sindikata delavcev prometa in zvez.

Zakaj smo zapisali, da je za ta posvet, se zlasti v PTT kolektivih veljalo precej zanimanja?

• Odkar so se pred sedmimi leti z zakonom o organizaciji JPPT kolektivni PTT podjetij, kar zadeva njihov položaj, precej približali položaju in statusu preostalih gospodarskih organizacij, so se začele razvijati in poglabljati tudi samoupravne pravice delavcev pošte, telegrafa in telefona. V PTT kolektivih so takrat ustanovili prve delovne enote, ki so tudi dobile pristojnosti pri delitvi osebnih dohodkov, pravico do razpologanja z manjšim delom ostanke dohodka ter pristojnosti s področja delovnih razmerij.

Uveljavljanje neposrednega samoupravljanja je nedvomno ugodno vplivalo na gospodarjenje in poslovne uspehe, o čemer še posebej priča nagla modernizacija PTT storitev v zadnjih letih. Ves ta čas pa so v PTT kolektivih dokaj zavzeto razmišljali o tem, kako naj odločanje še bolj približajo neposrednim proizvajalcem, kajti osebni dohodki, pravica do samostojne odločitve o nakupu drobnega inventarja in pristojnosti s področja delovnih razmerij so še zdalec premalo, da bi smeli govoriti o tem, da so delovne enote dejansko zaživele.

Vsi dosedanja razgovori o poglobljanju samoupravljanja in o delovnih enotah žal niso obrodili pravega uspeha. Izgovarjajoč se na specifične pogoje pri poslovanju posameznih PTT podjetij, ki upravljajo PTT sredstva na zelo različni stopnji razvitosti, so vse dosedanje razprave v republiškem in tudi v jugoslovanskem merilu izzevale v dokazovanje in v nasprotna dokazovanja o tem, ali je boljše organizirati delovne enote po funkcionalnem ali pa morda po teritorialnem načelu in ali naj za interni obračun v delovnih enotah uporabljajo notranje ali pa tržne cene. Če je ob vsem tem za koprski posvet veljalo posebno zanimanje, potem je tako bilo zaradi tega, ker je prevladovalo prepričanje in tudi upanje, da bodo ob podrobnejši obravnavanju samoupravljanja v koprskem PTT podjetju vendarle našli pot od besedičanja do dejanja.

To se, žal, ni zgodilo. Čeprav so predstavniki podjetja za PTT

delovnih enot in o njihovih materialnih pristojnostih; zakaj samo govorjenje o tem, da ni važen toliko obstoj delovnih enot kot pa to, da je samouprava čim bližja proizvajalcem, če pa ni mogoče slišati konkretnega predloga, kako naj bi to storili? Zakaj potem kritika na račun koprškega PTT podjetja, češ da tisto, kar so storili, pomeni malo ali samo nekaj več kot nič, ne da bi kritiki povedali, kako naj bi v Kopru ravnali, da bi dosegli več?

Se nekaj je, o čemer bi se veljalo zamisliti. Do konca leta 1970 naj bi namreč bila zaključena avtomatizacija telefonskega prometa v Sloveniji, čemur naj bi potem sledila temeljita reorganizacija slovenske PTT službe. Zato naj bi bilo po mnenju glavnega direktorja Združenja podjetja za PTT promet Ljubljana, Jožeta Gerbeca, dotlej ostalo tako, kot je zdaj, kar zadeva delovne enote. Naj pa bi zato iskali možnosti, kako naj bi bile organizirane bodoče delovne enote, kakšno načelo naj bi si izbrali za njihovo organizacijo in delovanje ter kakšen naj bi bil sistem notranjega obračuna, da bi bil kar najbolj pravičen. V zvezi s tem se je tovariš Gerbec izrekel za tržne cene kot osnovo obračuna ter za delovne enote, ki naj bi jih organizirali na območjih glavnih TT central — omrežnih skupin.

Z drugimi besedami povedano: ker smo v Sloveniji že dosegli funkcionalno in ekonomsko integracijo znotraj PTT podjetij, delovne enote kot takšne s odločujočo vlogo neposrednih proizvajalcev niso več važne, ker bo leta 1970 prišlo do reorganizacije PTT, ko naj bi začeli znova, toda — v večini primerov tudi brez izkušenj.

Pri vsem tem je utemeljeno tudi vprašanje, ali in s kakšnimi konstruktivnimi predlogi bodo slovenski PTT delavci sploh lahko nastopili na jesenski konferenci samoupravljalcev-poštarjev v Zagrebu. Koprski posvet naj bi namreč bil tudi delovni dogovor za to konferenco. No — morda se bodo dotlej predstavniki PTT še kje sestali.

M. G.

... v jugoslovanskih sindikatih

Centralni svet

ZAKLJUČNE PRIPRAVE NA VI. KONGRES

V začetku druge polovice junija je predsednik republike Josip Broz-Tito sprejel na Brionih delegacijo Zveze sindikatov Jugoslavije, ki jo je vodil predsednik jugoslovanskih sindikatov Dušan Petrović-Sane in v kateri so bili mimo predsednikov republiških in pokrajinskih sindikalnih svetov še predstavniki centralnih odborov strokovnih sindikatov in sekretarji Centralnega sveta ZSJ. Delegacija je v večurnem razgovoru seznanila predsednika republike s pripravami na kongres in z aktualnimi nalogami sindikatov v uresničevanju gospodarske in družbene reforme. Delegacija je ob tej priložnosti tudi povabila predsednika republike, da se udeleži VI. kongresa jugoslovanskih sindikatov. Tovariš Tito je povabilo sprejel in izjavil, da bo bržčas tudi sam spregovoril delavskemu razredu Jugoslavije.

Po zadnjih podatkih bo delo VI. kongresa ZSJ spremljalo 187 jugoslovanskih in 50 tujih novinarjev. Centralni svet tudi pričakuje, da se bo kongresu udeležilo približno 65 delegacij tujih sindikalnih gibanj.

Sklenjeno je tudi že, da bo VI. kongres sprejel 12 resolucij. Vendar pa je v zadnjih dnevih bilo nekajkrat poudarjeno, da bi moral kongres mimo teh dvanajstih resolucij sprejeti tudi tako imenovano uvodno politično resolucijo o nalogah sindikatov pri razvijanju samoupravljanja in uveljavljanju družbene in gospodarske reforme. Zavrnil pa je bil predlog centralnega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti, naj bi kongres sprejel tudi resolucijo o poslovnih prostorih in resolucijo o sprepreževanju neupravičenega bogatenja posameznikov. Obe zahtevi tega strokovnega sindikata pa bosta podani na kongresu v obliki amandmaja na že izoblikovane predloge resolucij.

SOGLASJE S PRIDRŽKOM

Hrvatska

Zadnja plenarna seja RS ZSJ za Hrvatsko, ki je bila pred dnevi v Zagrebu, je obravnavala zaključke nedavnega občnega zbora hrvatskih sindikatov in ocenila priprave na VI. kongres jugoslovanskih sindikatov. Uradno stališče plenuma republiškega sveta hrvatskih sindikatov se glasi:

• Plenum je ugotovil, da je bila z govorom tovariša Tita in s smernicami predsedstva in IK CK ZKJ:

— podana temeljita in ostra kritika dosedanjih rezultatov in nerazrešenih problemov v uveljavljanju gospodarske in družbene reforme;

— poudarjeni so bili aktualni družbeni, ekonomski in sistemski problemi ter jasna zahteva za njih hitrejše, odločnejše in doslednejše razreševanje;

— podane so osnove in načela za reševanje teh problemov, da bi zagotovili hitrejši razvoj gospodarske in družbene reforme.

Zato plenum sodi, da se na VI. kongresu jasneje in konkretnije izoblikujejo naloge in vloga sindikatov in delovnih organizacij, kot to označuje govor tovariša Tita in smernice predsedstva in IK CK ZKJ. Delavski razred od kongresa tudi pričakuje.

Plenum tudi ugotavlja, da so spremljale priprave na kongres številne pomanjkljivosti, še posebej kar zadeva gospodarske razmere v državi, samoupravljanje kot tudi delovne organizacije v sistemu delitve z družbo.

Delavski razred pričakuje od kongresa, da vsa ta vprašanja temeljiteje proučimo in sicer z aspekta najnovejših dogajanj v državi.

Plenum pa se je pomudil tudi ob zadnjem osnutku statuta ZSJ in ga za razliko od nekaterih drugih nacionalnih sindikatov — tudi sindikatov Slovenije — ocenil takole:

— Se vedno je v statutu razmeroma močno zastopan nacionalni moment, zavoljo česar so bile v predkongresni razpravi izrečene številne pripombe na račun formulacij, na osnovi katerih teritorialne organizacije in posamezni sindikati lahko izoblikujejo svoje statute in pravila. To vleče v »republikanizem«
tudi republiške sindikate;

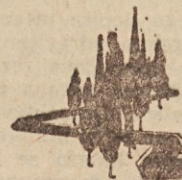
— v statutu ni precizirano, kaj so sindikati, kaj Zveza sindikatov, kot tudi niso razmejeni in opredeljeni odnosi med njimi, medsebojno delovanje in povezanost;

— v osnutku statuta je premalo izoblikovana funkcija centralnega sveta in njegovih organov.

Črna gora

DEVETA SKRB

Po podatkih, ki so jih zbrali sindikati Crne gore, sta oddih in rekreacija delavcev še vedno deveta skrb delovnih kolektivov, njihovih samoupravnih organov, pa tudi sindikatov. Kako si sicer razložiti podatek, da na vsakih 100 delavcev v tej republiki samo štirje izkoristijo svoj letni oddih v kraju izven stalnega prebivališča. In še to: v vsej Crni gori ima eno samo podjetje — Titograjski tekstilni kombinat — svoj počitniški dom. Vendar pa analiza razkriva, da niti ta dom ni zaseden, saj so penzijske cene previsoke za delavce kombinata.

Soko gozdno gospodarstvo Tolmin

ČESTITA VSEM BORCEM ZA PRAZNIK — 4. JULIJ

NA VRSTI JE TOBAČNA TOVARNA LJUBLJANA

Ljubljanski Mestni odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije išče nove oblike dela.

To smo ugotovljali tudi v nedavnem zapisu iz ljubljanskega živilskega kombinata Zito, ko je predsedstvo omenjenega odbora zasedalo v Zitu in se tako rekoč na kraju samem srečalo s problemi, ki jih ima ta ljubljanski kolektiv.

Zgodilo se je prvič, da je sindikalni organ, v tem primeru Mestni odbor sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije zasedal v kolektivu. To je imelo svoj učinek. Tak razgovor je bil bolj pristen, na njem je sodelovalo veliko predstavnikov kolektiva Zita, brez bojazni, da ta ali oni ne bi znal povedati, kaj ga teži. A ne nazadnje je takšna oblika sindikalnega dela osvetojuča, pestra, zanimiva, vredna posnemanja.

Zavoljo tega smo povprašali JANEZA RANTA, tajnika ljubljanskega Mestnega odbora sindikata delavcev kmetijstva, živilske in tobačne industrije, če mislijo še nadaljevati s takšno obliko dela.

»Seveda mislimo nadaljevati s takšno obliko dela, v Zitu je bil šele začetek,« je odgo-

voril. »Zdaj pa je na vrsti Tobačna tovarna Ljubljana...«
»Zakaj ste se odločili prav za ljubljansko Tobačno tovarno?«

»Med drugim smo se za sestanek našega predsedstva, ki bo zasedalo v Tobačni tovarni v torek, 2. julija, odločili zato, ker je to edina tovrstna tovarna v Sloveniji. Razen tega pa se prav ljubljanska Tobačna tovarna, kljub prizadevanjem za boljše gospodarjenje, sodobnejšo proizvodnjo, srečuje še s številnimi problemi, ki jo ovirajo k še boljšemu nadaljnemu razvoju.«

»Kaj pravzaprav trenutno najbolj tare kolektiv ljubljanske Tobačne tovarne?«

»Po podatkih, ki jih imamo na voljo, se jasno vidi, da je kolektiv ljubljanske Tobačne tovarne v minulih letih uspešno razvijal postopno modernizacijo proizvodnje. Izboljševal je tehnološke postopke in kvaliteto tobačnih izdelkov. Prav ob teh naporih pa je prišel v ekonomske težave. Nerazumljivo je namreč, da družba obdavčuje z enakimi kriteriji filter cigarete kot ostale, čeprav je vsakomur jasno, da je proizvodnja filter cigaret dražja, prodajne cene pa so enake kot za ostale cigarete. Jasno je, da na ta način akumulativnost

tovarne pada, hkrati pa akumulativnost družbe narašča kot posledica vedno večjega prometnega davka na prodajno ceno cigaret. In kot mi je znano, so družbene datjave

»Menim, da bomo med ključki sprejeli tudi to, da naj ta problem študijsko prouči strokovna služba podjetja in združenje tobačne industrije ter ustrezno gradivo dostavi pristojnim zveznim organom v razreševanje.«

»O čem pa menite, da bi bilo še potrebno spregovoriti na seji vašega predsedstva ob prisotnosti predstavnikov ljubljanske Tobačne tovarne?«

»Nujno bi se morali pogovoriti tudi o integracijskih procesih. Kajti naš odbor sindikata podpira težnje in razne oblike integracijskih procesov v horizontalnih in vertikalnih oblikah. Zavoljo tega bomo morali tudi na tej seji predsedstva nekaj spregovoriti o integraciji med Tobačno tovarno in trgovskim podjetjem Tobak. Referendum o tej integraciji je sicer propadel, verjetno zaradi tega, ker so bili člani kolektiva Tobaka napačno obveščeni o ekonomskih rezultatih omenjene integracije. Naše predsedstvo bo ob tej priložnosti predlagalo, da o tej zadevi razpravlja tudi predsedstvo Mestnega odbora sindikata delavcev storitvenih dejavnosti, če bo predsedstvo tega sindikata menilo, da bi bil tak dogovor bolj učinkovit.«

ljubljanske Tobačne tovarne že nad 70-odstotne.«

»Kaj se boste v zvezi s tem predvidoma dogovorili na seji predsedstva v Tobačni tovarni?«

M. ŽIVKOVIĆ

Podobe našega časa

Temperatura v sejni dvorani raste. Na pleči predsedujočega, tov. sekretarja Janeza Koristnika, se blešče kopljice poju. V zrak štrli pet rok.

— Besedo ima Stefan!
— Tovariši, jaz sem za to, da to vprašanje zaostrimo! reče ostro Stefan. — Če bomo odločni in bomo odlašali, nas bodo stvari prerastle. Jaz se popolnoma strinjam s tovarišem

— Zelo živahen sestanek, pravi mlad človek po sestanku pred skupščinsko hišo svojemu sosedu iz sejne dvorane. — Veste, prvič sem na sestanku vaše organizacije. Pred reorganizacijo smo imeli svojo organizacijo v podjetju, pa ni bilo take širine. Šef je na vsakem izmed nas ves čas sestanka visel z očmi. Gorje, če si kaj zini! Pri vas pa je, kakor

»JAZ SEM ZA ZAOSTRITEV!«

sekretarjem, ki je dejal, da so ljudje že sili besed in hočejo dejanja...

— In kaj predlagaš?
— Jaz mislim, da bi morali biti vsi zaslužki javni. Vedeti bi se moralo, koliko kdo dobi in od kod vse dobi kdo kaj na roko, potem bi se pa videlo, kdo je prišel s poštenim delom do avtomobila in vikenda, kdo pa drugače. Ko pa sem po dogovoru na našem sekretariatu povprašal na našem oddelku za finance, da bi lahko šel s prstom čez spisek in bi zdaj jasno videli, kdo je na vrhu, so mi rekli, da so dohodki občanov poštar. Jaz mislim, da je takšno gledanje politično nevdružno.

— Si končal? Hvala lepa, tovariš Stefan. Besedo ima Miha.

— Tudi jaz sem za to, da odločno obsodimo skrivanje visokih osebnih dohodkov z izgovorom, da gre za nekakšne ustavne ali zakonske pravice občanov, bi pa stvar še nekoliko zaostril. Mi lahko tu karoli govorimo, pa ne bo nič zaleglo, saj vemo, kako te stvari gredo: vse pride samo v zapisnik, zapisnik gre v predal in pika. Zato sem za to, da objavimo naše sklepe v časopisu. Mislim, da je že skrajni čas, da zgoraj zvedo, kaj mislimo.

— Si končal, Miha? Hvala lepa, tovariš. Jaz se globoko strinjam s tistim, kar sta po-

vidim, zelo demokratično vzdušje, kajne? Govorili so mi: na terenu je samo mrtvilo, pa ni! Sekretar Janez Koristnik je mož na mestu, pa tudi tovariši Stefan Jegulja in Miha Potrata sta mi zelo všeč. Kje pa delajo?

— Upokojeni so! vzdihne so besednik.

— Tako? Kdo bi si bil mislil! Dobro se držijo, niso še za staro šaro! Stvari imajo v rokah, kakor je videti. Dobro se spoznajo na probleme...

— Kaj se ne bi, saj so še vsi aktivni.

— Delajo?
— Delajo! Vsi trije imajo razen direktorskih pokojnin še nekaj zraven. Sekretar je zastopnik tovarne MIVAMVINAM, Stefan trgovski potnik, Miha pa računovodja v občinskem podjetju »Slamnata streha«...

— Pokojnina in...
— Da! Pokojnina in! Vsak dobi po dve plači. Je zdaj jasno, zakaj se Stefanu ni dalo s prstom po spisku?

— Pa akcija? Sklepi v tisku?

— Larifari. Naslednji sestanek bo šele septembra ali oktobra. Že danes lahko napovemo dnevni red: najprej bo veval otrobe sekretar, nato pa bosta spet dvignila roko, vse se kdo, Stefan in Miha...

VINKO BLATNIK

V ZAGORJU SAMOSTOJNA SKUPNOST OTROŠKEGA VARSTVA

ZAČETEK ZAČETKA

Zagorje je med tistimi redkimi, pravzaprav tremi občinami na Slovenskem, kjer so se odločili za samostojno temeljno skupnost otroškega varstva. Razlogov za to je več; nedvomno pa je med najpomembnejšimi prav potreba po izgradnji novih otroških varstvenih ustanov, ker so sedanje dotrajane in že lep čas ne zaslužijo več tega imena.

Pred kratkim je bila v Zagorju ob Savi ustanovna skupščina temeljne skupnosti otroškega varstva. Udeleženci so najprej poslušali poročilo iniciativnega odbora, zatem pa so razpravljali o predlogu statuta in izvolili organe skupščine ter predstavnik v republiško skup-

nost otroškega varstva. Do sprejetega delovnega programa bo skupščina delovala kot začasen organ.

Otroškemu varstvu in sploh varstvu otrok in učencev v tej revirski občini res ni poslano z rožicami. Ostalo je, kot je nekdo med poznavalci slikovito dejal, pastorek v splošni družbeni skrbi za varovanje najmlajših občanov. Toda pastorek zaradi objektivnih okoliščin. Občinski možje in vsi tisti, ki so imeli pred več kot desetimi leti na skrbi razvoj šolstva in otroškega varstva, pravzaprav niso imeli nobene izbire. Tehtnica je odločno nagibala na potrebo izgradnje novih šolskih prostorov. Ne ene ali morda dveh, marveč kar petih šolskih zgradb. Treba je bilo zadovoljiti potrebe otrok v Tirni, Cemšeniku, Sentgotardu, na Lokah in Mlinšah in končno v Zagorju. V vseh naštetih krajih je mladež dobila nova šolska poslopja, ki so stala nič manj kot sedemsto milijonov starih dinarjev.

Kljub temu pa so si v Zagorju pomagali, kot so vedeli in znali. Za potrebe najmlajših so zgradili dva provizorija, na Lokah in v Zagorju. To je bila začasna rešitev, ki pa je obveljala do dandanašnjega časa. Če so bili tedanji otroški vrtci za tiste čase primerni, so postali zdaj več kot neprimerni. In zato ne preseneča odločitev za samostojno temeljno skupnost otroškega varstva. Ustanovitev samostojnega družbenega organa na tem področju bo torej pomenila začetek začetka. Začetek nove dobe in novih naporov za zagotovitev primernih otroških ustanov. Skrajna bo na voljo letno recel in piši samo borih 12 milijonov starih dinarjev.

Toda skupnost si bo na vse načine prizadevala oplemeniti teh 12 milijonov. Kako in s čim, še ni jasno. Bolj razumljivo pa je, da bo treba zgraditi v prihodnjih dveh letih najmanj troje novih otroško varstvenih ustanov, primerno opremljenih,

v katerih bi preživelo otroške dni najmanj 400 do 500 najmlajših občanov. Potem ko bo sedanja skupnost opravila to dolžnost, ne bo imela ničesar zoper združitev s temeljno skupnostjo vzgoje in izobraževanja.

—m—

KAKO BO S STANOVANJSKO IZGRADNJO V DRUŽBENEM SEKTORJU V LITJI V PRIHODNJE

POTREBEN BO DRUŽBENI DOGOVOR

Gradnja stanovanj v družbenem sektorju tudi v Litiji nazaduje. Delovne organizacije namenjajo največ denarja za individualno stanovanjsko izgradnjo, le malo pa za gradnjo stanovanj v družbenem sektorju. Se do nedavnega so litijske delovne organizacije namenjale kar okrog 70% vseh razpoložljivih sredstev za blokovsko izgradnjo oziroma za gradnjo stanovanj v družbenem sektorju, zdaj pa le še okrog 10%.

za stanovanjsko izgradnjo, porabili za gradnjo stanovanj v družbenem sektorju, bi lahko v Litiji v prihodnje letno zgradili okrog 40 novih stanovanj v družbenem sektorju in okrog 40 zasebnih stanovanjskih hiš.

Seveda bi bilo treba zagotoviti, da bodo delovne organizacije namenile tudi dejansko polovico vseh razpoložljivih sredstev za stanovanjsko izgradnjo v družbenem sektorju. Potem ko bi morali občinska skupščina, gradnje stanovanj v družbenem sektorju v razdobju 1969—1975, bi morali občinska skupščina, delovne organizacije in stanovanjsko komunalno podjetje Litija izdelati ustrezen sistem financiranja gradnje stanovanj v družbenem sektorju in sprejeti potreben družbeni dogovor o tem.

—vš—

Na pobudo občinske skupščine Litija je začelo stanovanjsko komunalno podjetje Litija pripravljati perspektivni program gradnje stanovanj za razdobje 1969—1975. V Litiji je po doslej zbranih podatkih okrog 450 prosiincev za stanovanja; samo v predlincih, kjer so vse doslej zglede skrbeli za gradnjo stanovanj, je okrog 90 prošelj za nova stanovanja. V drugih de-

lovnih organizacijah pa so potrebe še večje. Tako bi bilo treba v Litiji na leto zgraditi v prihodnje letno najmanj 40 stanovanj v družbenem sektorju, da bi tako prišli do stanovanj tisti, ki sicer ne bi prišli, posebej še, če upoštevamo, da vsak zaposlen ni sposoben iti v individualno stanovanjsko izgradnjo. Če bi le polovico vseh razpoložljivih sredstev, namenjenih

Sončni in topli dnevi že vabijo k obalil
Vse za kopanje in odličnih spet na izbiro v nadstropju trgovske hiše

- kopalni plašči in brisače
- kopalke: moške, ženske in otroške
- kopalne kape in copate
- slamniki: za plažo in za sprehode
- Letošnji vzorci in modeli — primerni za vsak okus in za vsako postavo.

nama Ljubljana

Kombinat lesno predelovalne industrije Logatec

proizvaja in nudi:

- kvalitetna vezana okna in balkonska vrata
- rolete, izdelane iz lesenih profilov, preoblečenih s plastiko
- stružene fotelje iz masivne bukovine

Vse individualne graditelje opozarjamo na našo stalno zalogo tipskih oken in balkonskih vrat. — Zahtevajte ponudbe!

V založbi ČZP »Delavske enotnosti«

je pravkar izšel

Goriški zbornik 1948-1968

Več kot 200 strani dokumentarnega gradiva o razvoju gospodarstva in družbenih dejavnosti na Goriškem Velikega formata (29 x 20 cm), v platno vezan, s številnimi ovitki, je Goriški zbornik, ki je izšel v počastitev dvajsetletnice Nove Gorice in 25-letnice splošne vstaje na Goriškem, knjiga s trajno vrednostjo in sodi v vsako knjižnico.

Goriški zbornik lahko naročite pri ČZP »Delavske enotnosti« Ljubljana, Dalmatinova 4.

Cena zborniku je 60.— N-din, lahko pa jo plačate v rednih šestih mesečnih obrokih po 10.— N-din.

Izpolnite spodnjo naročilnico in jo pošljite, nalepljeno na dopisnici ali v pismu na naslov

ČZP »Delavske enotnosti« Ljubljana, Dalmatinova 4

NAROČILNICA

Podpisan(a):

Poklic:

Točen naslov:

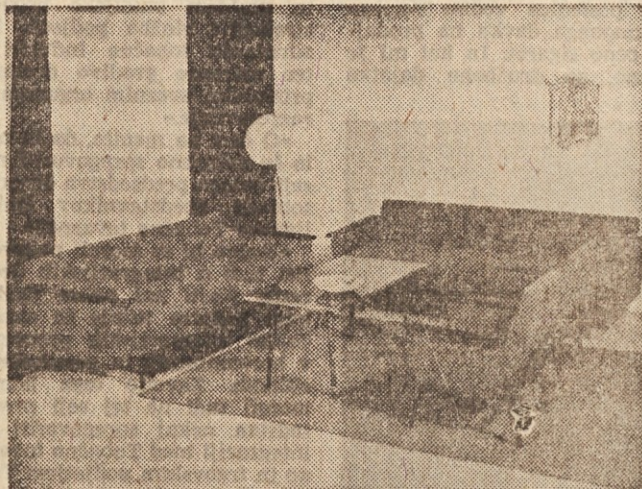
nepreklicno naročam »GORIŠKI ZBORNIK« 1948—1968 po ceni 60.— N-din

Knjigo bom plačal najkasneje do 31. decembra 1968:
— takoj po prejemu računa v celoti,
— v šestih obrokih po 10.— N-din.

(Ustrezno podčrtajte)

Datum:

Podpis

Garnitura »PINUS«
Kavč »PINUS«
s predalom
Mere: 2000 x 900 x 600
Fotelj »PINUS«
Miza klubska M-78/F
Mere: 900 x 500 x 500
»PINUS« equipment
Couch »PINUS«
with drawer
Dimensions:
2000 x 900 x 600
armchair »PINUS«
Club table M-78/F
Dimensions:
900 x 500 x 500

javor

lesna industrija

pivka

Slovenija — Jugoslavija

Telefon:

Phone: 067/75 010

Telegram: Javor Pivka

Telex: 34137-YU

Kolektiv podjetja »JAVOR« čestita vsem borcem NOB za dan borca — 4. Julij!

Kozerija

Tovarišica Korenčanova, prvoobtožena v procesu, ki se pravkar odvija pred občinskim sodiščem, reče sodniku:

»Zagotavljam vam, da govorim resnico in samo resnico.«

Tovarišica Gorenčanova, drugoobtožena, ji pravi:

»V tvojem pripovedovanju ni niti toliko resnice, kot je črne-ga za nohtom fizičnega delavca. Jaz vam bom, tovariš sodnik...«

Tovarišica Morenčanova, tretjeobtožena, ne dovoli, da bi njena predgovornica končala pripoved o svoji resnici.

»Najprej zaslúžite mene in povedala vam bom, kaj se je v resnici zgodilo.«

(Obtožnici so že prebrali. Iz nje je bilo razvidno, da so omenjene tovarišice dne tega in tega uprizorile na živilskem trgu medsebojni pretep in pri tem uporabljale grde izraze ter tako kalile javni red in mir.)

»Trdim,« pravi prvoobtožena, »da je vzrok incidenta osebnega značaja in da lahko govorimo le o posledicah in žal mi je za vsako nedostojno besedo, ki sem jo izrekla soobtoženkama v jezi in neprištevosti. Upam, da sodišče ne bo vztrajalo pri vzrokih in da tukaj ne bomo prale svojega osebnega perila.«

(Res pa je, da fu je pošteno namahala. Ljudje, ki so videli omenjeni incident, so vedeli povedati, da je bila zelo jezna in je kot furija planila na soobtoženci. Protinapad obeh tovarišic pa je bil enakoverden napadu. Če ne upoštevamo grdih besed, je prvoobtožena rekla drugi: »Kaj pa misliš, da si; bom že povedala svojemu možu.« Druga je rekla prvi: »Povej, moj mož bo samo s prstom pomignil in tvoj mož bo rotiral.« Tretja

pa je rekla prvi in drugi: »Mnili so časi, ko sta vajina moža migala s prsti; zdaj tudi moj mož nekaj velja.«)

»Ni res,« reče drugoobtožena, »ni šlo samo za osebne zadeve. Drži, da je tovarišica Korenčkova žena direktorja podjetja »Ljudska moda«, v katerem dela moj mož kot namestnik direktorja in mož tukaj navzoče Morenčkove kot mojster. Imamo stanovanja v istem bloku, imamo tudi avtomobile in vikende, sezidane v isti vasi in bile smo nerazdružljive prijateljice do tistega dne, ko so se naši otroci sprli zaradi avtomobilov in se je naše prijateljstvo nekoliko skalilo.«

sta mi rekli: »Ne govori o gumbih, lahko nam stopijo na prste! Jaz pa ne morem molčati. Naj se uveljavi resnica.«

(Resnica je bila dokaj preprosta. Šlo je za denar. Ko so tri obtoženke tistega dne kupovale solato, so srečale tajnico direktorja podjetja »Ljudska moda«, ki je tudi kupovala solato, in le-ta je rekla direktorjevi ženi: »Tovarišica, kolikor vem, vas čaka v naši blagajni provizija.« Ženi namestnika in mojstra sta prisluhnili in zvedavo vprašali: »Kakšna provizija?« Tajnica je, nič hudega sluteč, povedala: »Za gumba, seveda.«)

»Razložila vam bom, tovariš sodnik, kako je bilo. Pred le-

PISE: JANEZ VOLJC

GUMBI

(Res so se sprli. Direktorjev sin je rekel sinu direktorjevega namestnika: »Moj ata ima žabo, tvoj pa le taunus.« Namestnikov sin pa ga je zbadel: »Moj ata je svoj avtomobil kupil s plačo, s čim pa ga je tvoj?« »S kakšno plačo neki,« je rekel mojstrov sin. »Moj ata, ki ima samo fička, pravi: da sta vajina ožeta...« Bilo je neke sobote popoldne ob počitniških hišah družin obtoženek, ki so prepiru svojih otrok prisluhnile in prva je rekla drugi: »Daj no, nauči že enkrat tegale tvojega pamža, kaj je olika.« »Nauči ti svojega,« je rekla druga prvi. Ker pa se je tretja medtem hahljala, sta jo obe napadli: »Da o olikih tvojega sploh ne govoriva!«)

»Bom že jaz povedala, za kaj je šlo,« se oglasi tretjeobtožena. »Ne zaradi osebnih stvari in tudi ne samo zaradi avtomobilov. Skregale smo se zaradi gumbov. Pred razpravo

tom dni je žena našega direktorja začela po naročilu svoje-ga moža izdelovati gumba, ki jih rabijo v našem podjetju. Kupili so si strojček in ko je ugotovila, da ima zelo veliko dela, je mobilizirala še namestnikovo ženo. Tudi njej so kupili strojček in ko je le-ta spoznala, da ne bo mogla narediti toliko gumbov, kot bi jih lahko, je vpregla v to delo še mene. Direktorjeva žena je nama pošljala surovine in jemala izdelke ter plačevala najino delo od kosa. Deset dinarjev za gumb. Tedaj, na živilskem trgu, pa se je izkazalo...«

(»Ti torej dobivaš provizijo za najino delo?« se je razhujala žena namestnika. »Kakopak,« je rekla direktorjeva žena, »tudi organizacija proizvodnje je delo. Kaj pa se vidve razumeta na delovno organizacijo!« »Koliko pa dobiš?« je vprašala žena mojstra. In se je izkazalo, da dobi od vsa-

kega gumba, ki ga naredita njeni sodelavci, po pet dinarjev. »To je izkoriščanje človeka po človeku!« sta rekli proizvajalki gumbov. »Vedno bosta meni očitali, da sem izkoriščevalka?« je izbruhnila iz direktorjeve žene, »pa prav vidve to meni, ki sem toliko naredila za vaju in za socialistem.« Potlej so vse križale nekaj nerazumljivega in kot je razvidno iz sodnih zapisnikov, se je vse to dogajalo v afektu in končno je direktorjeva žena udarila...)

»Zahtevam pravico,« rečejo v isti sapi obtoženke.

Sodni zbor se umakne na posvet in pravice ne išče. Ne ve, koga naj bi kaznoval. Se fe, ki so svojim ženam omogočili takšen zaslužek, njihove žene, ki so se šle sodobno organizacijo proizvodnje in delitve dohodka, ali delavski svet, ki upravlja »Ljudsko modo« po naročilu proizvajalcev. Sodni zbor namreč ve, da lahko priče naše dosedanje zakonodaje kaznuje obtoženke samo zavoljo pretepa. In zdaj čaka, da bodo prišli časi, ko jih bo lahko kaznoval še za kaj drugega.

INDUSTRIJSKO GRADBENO MONTAŽNO PODJETJE

MONTER DRAVOGRAD

PROJEKTIRA, IZVAJA IN MONTIRA

- vse vrste jeklenih konstrukcij
- Industrijsko opremo
- vse vrste toplotne in akustične izolacije v industriji, gradbeništvu in ladjedelništvu
- brizganje izolacije z YUMPETOM
- izdeluje in montira montažne garaže
- izdeluje galanterijske in kleparske izdelke ter opravlja tovrstno montažo

Kolektiv »Monterja« čestita občanom občine Dravograd za občinski praznik!

Delial

ZANESLJIVO
VARUJE
KOŽO
PRED
SONČNIMI
OPEKLI-
NAMI, JO
OSVEŽUJE,
NEGUJE
IN JI DAJE
OBSTOJNO
TEMNO
BARVO

krema
mleko
spray olje
spray pena

KRKA

KRKA
TOVARNA ZDRAVIL
NOVO MESTO

VEČ PRISTOJNOSTI SAMOUPRAVI V ZDRAVSTVENEM ZAVAROVANJU

IZPOPOLNITI SISTEM

V Novem mestu je bilo v minulih dneh več razprav o zveznem predlogu sistema za zagotovitev osnovnega zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja prebivalstva. Razprave so bile v sindikatih, socialistični zvezi in v skupščinah komunalne skupnosti socialnega zavarovanja delavcev in kmetov. Zvezni predlog je na teh razgovorih obrazložil poslanec zveznega socialno-zdravstvenega zbora, Vinko Kastelic, republiška stališča do tega predloga pa je tolmačil poslanec republiškega socialno-zdravstvenega zbora dr. Albin Pečavar.

V živahnih razpravah so zbrani podprli stališča republike do zveznega predloga. Poudarili so, da v sedanjem sistemu zdravstvenega varstva in zavarovanja občanov niso potrebne nobene korenite spremembe, pač pa bi kazalo ta sistem v skladu z obstoječimi možnostmi nenehno izpopolnjevati in razvijati tako, da bo organsko prerasel v enotno zavarovanje vsega prebivalstva, zlasti še, ker smo v Sloveniji osnovno zdravstveno zaščito prebivalstva, kot jo predvideva zvezni predlog, že presegli. Pri tem naj bi se zvezni predpisi omejili le na splošna načela, medtem ko naj bi, bilo konkretno urejanje obveznosti in pravic zavarovancev prepuščeno republikam in samoupravnim skupnostim socialnega in zdravstvenega zavarovanja, ki naj bi hkrati dobile tudi večje pristoj-

nosti. Zato so sodili, da bi bilo treba vlogo samouprave zavarovancev podrobneje obdelati. Vire dohodkov ter obveznosti in pravice zavarovancev do uveljavljanja zdravstvenega varstva naj bi samoupravne skupnosti zavarovancev same določale, hkrati pa prevzele tudi vso odgovornost za učinkovito zdravstveno varstvo prebivalcev, pri čemer osnovnih pogojev za zdravje občanov ne bi smeli zmanjševati. Menili so, naj o teh vprašanjih odločajo tisti, ki sredstva ustvarjajo in vlagajo v skupne sklade ter imajo lahko odločilen vpliv tudi na potrošnjo.

Kar zadeva participacijo zavarovancev, so sodili, da le-ta ne bi smela postati reden dodatni vir v financiranju zdravstvene službe, kar bi lahko pripeljalo celo do socialnih razločkov pri uveljavljanju zdravstvenega varstva občanov, česar pa si v socialistični družbi ne moremo in ne smemo privo-

ščiti. Prav tako so bili udeleženci razprave proti predvidenim novim kanalom za prelivanje sredstev v druge republike na področju zdravstvenega in socialnega zavarovanja, medtem ko naj bi nesreče pri delu

obvezno vključili v enotno zavarovanje delavcev.

Člani skupščine komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov pa so menili, da so v zveznem predlogu premalo izoblikovana stališča do kmečkega zavarovanja v prihodnje in so se zavzemali za izenačenje kmečkega zavarovanja z delavskim ter predlagali, naj bi v republiki naredili potrebne ekonomske izračune, ki bi pokazali, koliko bi tako enotno zavarovanje stalo in kako bi bilo v Sloveniji tudi uresničljivo.

R. S.

ODMEVI

Tovariš urednik!

V 25. številki »Delavske enotnosti« z dne 22. junija 1968 je bil na drugi strani objavljen daljši članek z naslovom: »Negativni rezultati novega delovnega časa«. V njem pisec navaja ugotovitve seje predsedstva RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Uvodoma sicer omenja, da je prehod na novi delovni čas v Sloveniji zelo neusklajen, takoj zatem pa nadaljuje, da »je razpoloženje do novega delovnega časa v Sloveniji na moč negativno«. Potem ko opisuje, da je bil »ta korak preuranjen in zaletav« je zanimiva trditve, »da so rezultati precej drugačni, kot pa so jih razlagali zagovorniki novega delovnega časa in da je produktivnost delavcev v popoldanskem času podpovprečna.«

To so na kratko povzeli seje predsedstva sindikata delavcev družbenih dejavnosti, ki pa so vse prej kot ugodni za uvedbo novega delovnega časa. Toda, če pa prelistamo »Delavsko enotnost« za nekaj mesecev nazaj, pa bomo lahko hitro ugotovili, da so mnogi delovni ljudje na te in podobne težave opozorili že takrat, ko je bil zakon sprejet. Delovni ljudje in člani sindikata so takoj povedali, da pri nas za to novost niso zagotovljeni osnovni pogoji in da imamo dosti važnejših zadev, ki jih je treba hitreje reševati, kot pa nov delovni čas. Že takrat je bilo večkrat zapisano in izrečeno, da ima tako v družbenih službah kot v gospodarstvu mnogo večji pomen dobra orga-

nizacija dela, zaposlitev sposobnih strokovnjakov, pravilno nagrajevanje, delovna disciplina itd.

Vendar, v skupščini se na to niso ozirali in sprejeli so zakon o deljenem delovnem času po hitrem postopku, kot da se res tako mudi. Razlogi za njegovo uvedbo so bili sicer objavljeni, čeprav niso bili nič kaj prida utemeljeni. Po nekaj mesecih njegove veljavnosti, ko ga je začelo uporabljati le manjše število delovnih organizacij v javni upravi, pa prihajamo do sklepa, da vse tisto, kar je bilo povedano v njegovo dobro in v zagovor, ne drži, da delavci niso za tak delovni čas, kot ga zakon ureja, da predpis ni primeren in da je storilnost podpovprečna.

Se danes mi niso znani motivi, zakaj je skupščina tak zakon sprejela, ne morem pa mimo tega, da moramo pri nas vsako stvar preiskusiti v praksi, ne glede od kod jo prinesemo, čeprav jo delovni ljudje odklanjajo. Ali res ne moremo ali pa nočemo verjeti njihovim besedam in pripombam? Marsikaj bi lahko prihranili tudi na tem področju, kjer ni potrebno nobenih eksperimentov. Kdaj bomo prišli do spoznanja, da tudi taka stvar veliko stane ter da ne daje nobenih koristi. Morala bi predstavnik izvršnega sveta in skupščine kaj povedali o tem, zlasti sedaj, ko sindikat delavcev družbenih dejavnosti, ki naj bi prve uvedle nov delovni čas, predlaga novelo zakona o delovnem času.

V. P.

Pa še res je....!

Smo v času sindikalnih izletov. Po stari, nepravilni, ima vsak član pravico predlagati kraj potovanja. Nič ne de, če se ob takih priložnostih lomijo kopja, vnamejo srdite razprave; če, kot pravimo, vsak berač svojo malho hvali! Ta se ogreva za sem, oni za tja, tretji za — nekam bogu za hrbtom. Pač po tistem, starem prastarem: »En Slovenec — pevec, dva Slovenca — pevski zbor!«

Naneslo je v nekem zasavskem kolektivu, da po stari navadi sindikalni zbor, kot zmeraj doslej, pač ni upošteval mnenja svojega članstva. Se zgodi, kajne? Odborniki-rotacija, je pri njih tujka, tem pa velja splošen prezir in zanikanje — so pač upoštevali, da so morali na občnem zboru sami razpravljati o »porečnih gospodarskih problemih«, članstvo pa je po stari navadi kimalo in pritrjevalo in soglasno osvojilo predlagane sklepe. Torej odborniki so menili, da ne bi bilo napak popeljati člana na bližnji izlet v naravo! Nace je sodil, da so letos gozdni sadeži precej dobro obrodili, in da rekreacija — beri peš hoja — ljudem ne bo škodovala. Francelj je dodal, da bodo »prišparali sindikalni denar«, Jerneje pa je globokoumno, kot vselej, pristavil, da ljudje preveč sedijo in da se redijo, kar slabo vpliva na produktivnost dela. Ostali štirje so samo kimali. Ne bi radi doživeli, da bi po pičlih petih letih morali odstopiti svoja mesta drugim članom. Razglas na sindikalni tabli je razburil duhove v kolektivu. »Nak,« je menil Tone, »tega pa ne bo mo dovolj!« »Zmeraj smo pomo slušni!« je sodil Fortunat, zdaj pa je mera polna! »Prav imaš!« je dodal Bogomil. »Se prosvetarji so si omissili sindikalni izlet na Ponte roso, nas da hočejo odpraviti v izletom na lisičke in borovničke!« »Faj in fuji!« se je pridružil Kori. »Moj najmlajši, tisti, ki dela v sosednji fabriki, je bil zadnjič s svojimi sotovaršiši v Kranjski gori. Fantje so ga zagali, da je bilo joj — vsa srečanja je bila na nogah in vzklikala: »Tle iz Zasavja, ja, tle se pa znajo zabavati!« Ergo, kar znajo mladi, znamo še boljše mi!«

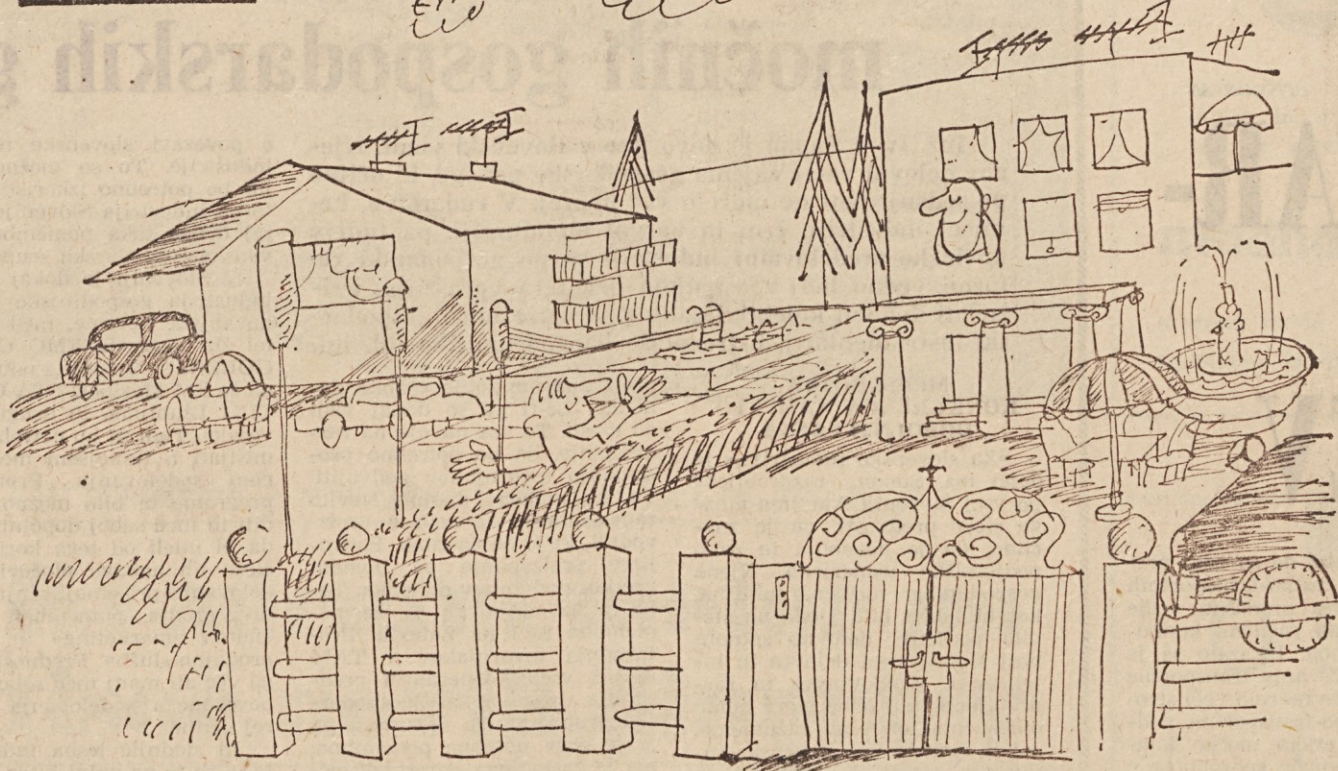
Sindikalni odbor pa je bil neomajen. Kot hrast v viharju. Saj ni, da bi popustili. Če niso ob važnejših priložnostih, tokrat popuščanje sploh ni prišlo v poštev. Na razglas so le še pripisali, da je izlet obvezen — za vse. Polšniški hribi menda še niso doživeli takega heca. Ljudje so gomazeli po njihovih planotah in strminah, se spotikali v globačah, sopihali po njegovih nedrih in bedrih. Zamolklo rjavi gobani, črno-modre borovnice so se sešile v malhe sindikalistov. Kot bi trenil, so ljudje pozabili, da so protestirali zoper tak izlet. Bogomil se je pridružil: »Hudiča, če bi naši šolniki vedeli, kaj se pravi utrpati pravega pravcatega 'jurčka', bi pljunili na Ponte roso!« Naca, ki si je nabrala nekaj listov sladkih borovnic, pa je zasopihano vzkliknila: »Se jih bom volila, tele naše člane odbora! Kdo bi si mislil, da znajo 'pogrunitati' takšno!«

Res! Takega izleta pa še ne. Fortunat, ki navadno ni znil nobene, je tokrat izdeklariral cel govor. Kori je robantil, da bo svojemu najmlajšemu domu že posvetil. Potem je predsednik povabil kolektiv na prigrizek! Dejal je, da bodo »prišparani sindikalni denar« koristneje obrnili. Dal je za dva litra, visoko v polšniških hribih, in za njim vsi po vrsti. Ni ga bilo preveč. Ravno prav, za dobro voljo in pošten prigrizek. Pa še zapeli so. Zelo ubrano, tisto staro, prastaro: »Nocoj, pa oh nocoj!«

Tega je že skoraj tri tedne. Odslej člani te sindikalne podružnice skoraj vsak drugi ali tretji dan sopihajo v zasavske hribe. In produktivnost se je v tovarni povečala. Doma pa ženske pridno vkuhavajo borovnice in vlagajo gobane — za zlino....

CLAN

A. M. M. M.

Dandanes se veliko sliši o demonstracijah. Ne vem, zakaj so ljudje vedno nezadovoljni...

DRUŽBENO-POLITIČNE ORGANIZACIJE V DELOVNIH KOLEKTIVIH NISO ZADOSTI POJASNJEVALE BISTVA REELEKCIJE DIREKTORJEV

Kako je z reelekcijo v Trbovljah?

Pred kratkim so skušali v Trbovljah ugotoviti, kako poteka reelekcija direktorjev delovnih organizacij. Na razširjeni seji volilne komisije pri občinski konferenci SZDL Trbovlje so obravnavali krajšo analizo, sestavljeno na podlagi ankete, ki so jo naslovili na vse delovne organizacije v občini. Predvsem so skušali ugotoviti, kako so v delovnih organizacijah sprejeli in uresničevali stališča volilne komisije in trboveljskih občinskih vodstev družbeno-političnih organizacij.

Omeniti je treba pri tem, da dvanajst delovnih organizacij ni smatralo za potrebno, da bi odgovorilo na anketo. Iz odgovorov pa predvsem izhaja, da so o reelekciji direktorjev delovnih organizacij predvsem razpravljali samoupravni organi, manj pa družbeno-politične organizacije. Po sicer nepopolnih podatkih so razpravljali o reelekciji v investicijskih birojih Trbovlje na sestanku aktivna ZK, v trgovskem podjetju 1. junij, v tovarni pohištva, v poslovnem združenju RUDIS ter v splošnem gradbenem podjetju Zasavje na skupnem sestanku članov ZK in sindikalne organizacije, v zavodu TIKa pa v okviru sindikalne organizacije; zanimivo ob tem je zlasti še, da v nobeni delovni organizaciji na področju družbenih služb niso razpravljali o reelekciji direktorjev na sestankih družbeno-političnih organizacij oziroma aktivov.

Letos bo treba razpisati mesta 31 direktorjev delovnih or-

ganizacij, in sicer 19 s področja gospodarstva, 12 pa s področja negospodarstva. V glavnem se na razpise prijavlja le po en kandidat, in to v glavnem dosedanji direktor. Le v štirih primerih pa sta se, po podatkih do začetka junija, prijavila na razpisano mesto po dva kandidata. Volilna komisija in vodstva družbeno-političnih organizacij so priporočila, da bi samoupravni organi imenovali posebno komisijo, ki bi analizirala uspešnost poslovanja delovne organizacije v razdobju, ko jo je vodil dosedanji direktor. Posebne komisije so imenovali sicer v štirih delovnih organizacijah, analize pa so pripravili v treh, in to v gostinskem podjetju Rudar, v splošnem gradbenem podjetju Zasavje in v kmetijski zadrugi Trbovlje, in to po podatkih, zbranih do začetka junija.

V Trbovljah prevladuje za zdaj mnenje, da so v delovnih organizacijah še vedno vse preveč doumeli reelekcijo kot zgolj

zakonski akt, družbeno politične organizacije v delovnih kolektivih pa so ob tem premalo pojasnjevale bistvo reelekcije. Ker doslej zbrani podatki onemogočajo, da bi lahko bolj poglobljeno ocenili dosedanji po-

tek reelekcije direktorjev delovnih organizacij, so se na seji volilne komisije pri občinski konferenci SZDL Trbovlje dogovorili, naj bi ustrezni organi izdelali konkretno družbeno analizo o reelekciji, v kateri bi bilo tudi treba ugotoviti, v kolikšni meri so v delovnih organizacijah tudi dejansko skušali uresničevati stališča volilne komisije ter občinskih vodstev družbeno-političnih organizacij v zvezi z reelekcijo direktorjev delovnih organizacij. - vs -

Na 10 cicero

PTUJ

Zmogljivost otroško varstvenih ustanov je že dalj časa veliko premajhna za vse ptujске malčke, ki bi takrat, ko starši delajo, bili potrebni varstva. Sedaj razmišljajo o gradnji nove ustanove, ki bi lahko sprejela 120 novih otrok. Po predračunih bi nova gradnja veljala nekaj nad milijon 200 tisoč dinarjev. Razveseljivo je, da so za to gradnjo pripravljeni prispevati sredstva tudi delovni kolektivi, ker občina nima toliko denarja.

F. H.

MURSKA SOBOTA

Na redni skupščini svetskih prijateljev mladine so razpravljali tudi o otroškem varstvu predšolskih in šolskih otrok. V varstvu je sedaj zajetih le 580 otrok, takih, ki bi bilo nujno potrebnih varstva, pa je še najmanj 800. Delno bo stisko za prostor omilila gradnja dveh otroških vrtcev v Murški Soboti, vendar še vedno ostaja odprto vprašanje varstva po vaseh. Nič boljše ni s šoloobveznimi otroki. Organizirano varstvo imajo samo na treh šolah, in sicer za 280 otrok.

A. H.

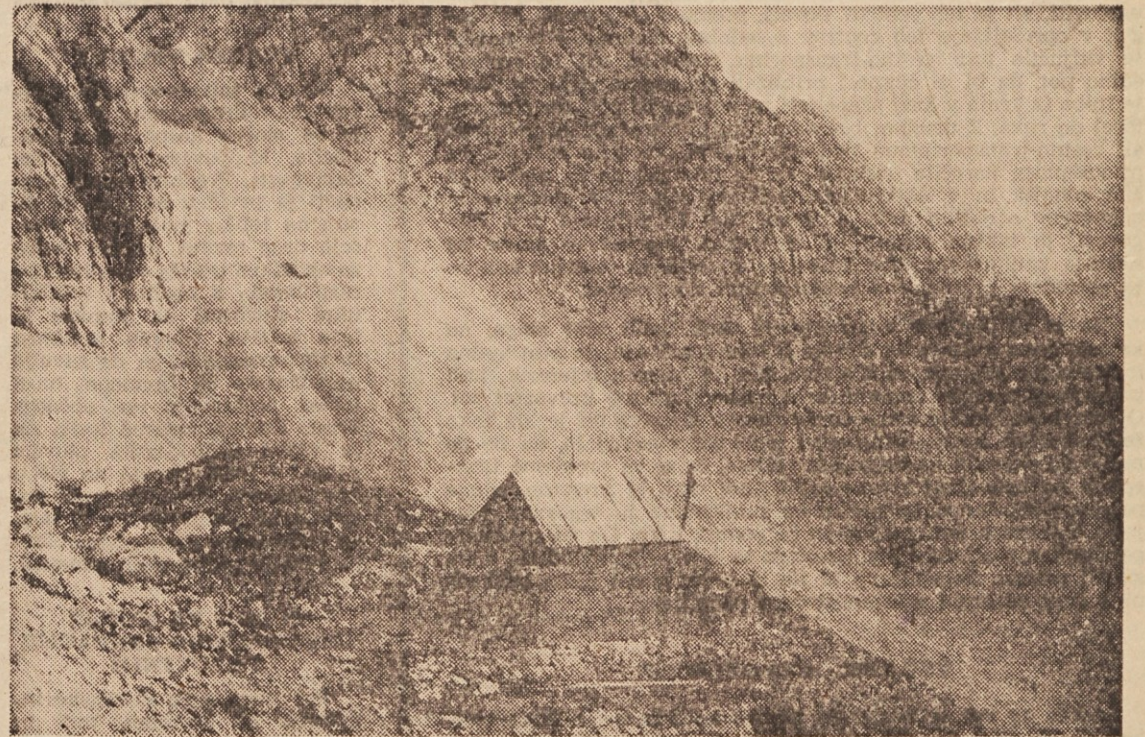
CERKNICA

Centralna proslava dneva borca za občino Cerknica bo 6. in 7. julija v Babnem polju. Srečali se bodo borci Notranjskega odreda, na proslavo pa bodo prišli tudi borci iz Hrvaške, iz postojnske ter ilirskobistriške občine in Istrskega odreda, skratka vsi, ki so v času NOB tesno sodelovali z Notranjskim odredom. V počastitev tega dne namerava podjetje Kovinoplastika Lož nakazati krajevemu odboru ZB Loška dolina milijon starih dinarjev za bolne in socialno šibke člane Zveze borcev.

S. B.

GORIŠNICA

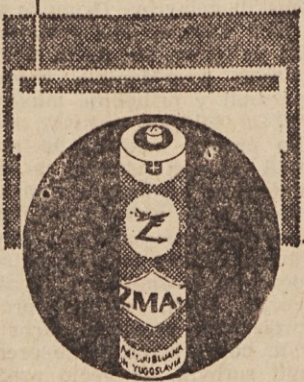
Ko bo dograjen dvanajststanovanjski blok, se bodo učitelji lahko izselili iz šolske

V letošnjem jubilejnem letu našega planinstva bo Planinsko društvo Jesenice povečalo in moderniziralo sedaj skromno planinsko postojanko »Pod Špičko«, ki leži 2.050 m nad Gornjo Trento. — U. Z.

ZA VAŠ TRANZISTOR GRE!

BATERIJE za tranzistorje

- specialno za tranzistorje nova baterija SUPER PL po angleški licenci VIDOR
- 50 % daljša življenjska doba
- plastična prevleka onemogoča izločanje kisline
- izredno natančne mere
- elektronska kontrola kvalitete

TOVARNA BATERIJ
ZMAJ
LJUBLJANA

Občinski sindikalni svet Dravograd

ČESTITA OBČANOM OBČINE
DRAVOGRAD
ZA NJIHOV PRAZNIK — 4. JULIJ
IN VSEM BORCEM NOB — DAN BORCA

zgradbe in bo tako mogoče povečati prostor, namenjen za učenje. Predračunska vrednost gradnje je milijon novih dinarjev. Občina Ptuj bo dala 730 tisoč dinarjev, šola bo prispevala 20 tisoč dinarjev in uprava javne varnosti Maribor 250 tisoč dinarjev.

F. H.

JESENICE

V zadnjih petih letih je bilo v jeseniški železarni 5528 poškodb pri delu, zaradi poškodb pa je bilo izgubljenih 104.634 delovnih dni. Analiza vzrokov poškodb kaže, da jim največkrat botruje nepazljivost delavca ali pa nespoštovanje predpisov in discipline pri delu. Razen nesreč opažajo pri delavcih železarne tudi večjo izčrpanost, preutrujenost in prezgodnje staranje. Temu so krivi težki delovni pogoji. Prav zato je pretežni del kadrovske politike usmerjen k ustvarjanju boljših delovnih razmer, predvsem pa skrbijo za tehnično, zdravstveno in socialno varstvo.

J. L.

DE V AKCIJI

BREZ POLOVIČAR- SKIH REŠITEV

V zvezi s tem moramo najprej ugotoviti to, da so zdaj prenehala medsebojna očitana železničarjev in cestno-transportnih podjetij, katera izmed teh dveh panog mora prenašati večje družbene obveznosti, iz česar naj bi izviral različna konkurenčna sposobnost kolektivov teh dveh panog. Izkazalo se je namreč, da so stroškom za minimalno vzdrževanje transportne sposobnosti železniških prog najmanj enaki (če ne celo več) stroški, ki jih v obliki davščin plačujejo cestno-transportna podjetja. Razen tega cestno-transportnim podjetjem močno konkurirajo zasebni prevozniki, katerih konkurenčna sposobnost v večini primerov temelji na davčni politiki, ki z enim metrom ocenjuje družbeni, s povsem drugim pa zasebni sektor. Če torej cestno-transportna podjetja tudi pri prevozih na daljše relacije, ki naj bi pomenile izključno delovno področje železnic, še konkurirajo kolektivom »železne ceste«, potem je to zaradi tega, ker to pomeni edino področje, kjer se lahko z uspehom spopadajo z zasebnimi avtoprevozniki, hkrati pa zaradi hitrosti transporta ponavadi ustrezajo tudi naročnikom uslug.

Iz vsega tega izvira naslednji sklep: zaradi neenotnega in premalo celovitega obravnavanja problematike transporta kot nedeljive celote si posamezne transportne dejavnosti konkurirajo med seboj povsem po nepotrebnem, namesto da bi vsaka izmed njih opravljala tisto, za kar je najbolj usposobljena in v čemer so njene usluge najbolj sprejemljive, najbolj ekonomične tudi za naročnike transportnih uslug.

»KDO JE KDO?«

V zvezi s tem so kolektivni železnici povsem jasno povedali svoje mišljenje:

● **Železnica se usmerja na prevoze na srednje in še zlasti na dolge razdalje.** S tem ni mišljeno, da bi cestno-transportna podjetja povsem izločili iz prevozov na dolge relacije, saj so mnogi tovori, ki jih je možno edinole s tovornjaki pravočasno prepeljati do naslovnikarja. Če se torej železnica »umika prostor«, potem je treba na določenih območjih in v določenih krajih ustanoviti izmenične postaje, kjer bi ob uporabi najsodobnejše mehanizacije tovore z vagonov preložili na tovornjake, ki bi jih potem prepeljali do končnega cilja. Železniško-transportna podjetja so doslej ustanovila že deset takšnih izmeničnih centrov. Ob sodelovanju cestno-transportnih podjetij pa je zdaj treba ugotoviti, ali je teh centrov dovolj, premalo ali preveč. In drugič: v opremljanje teh centrov s sodobno mehanizacijo naj bi se vključila tudi cestno-transportna podjetja, saj to pomeni edino pot, da bi se čimprej približali skupnemu cilju — blago je treba iz kraja v kraj prepeljati po najcenejši poti ter čimprej, torej do roka. Z drugimi besedami: ko bi naročnik ali železnica ali cestno-transportnemu podjetju predal določeno pošiljko, bi prevzemalca naročila poskrbel, da bi bila usluga za naročnika čim cenejša in v najkrajšem možnem roku. Ob upoštevanju dogovorov o delitvi dela, o čemer tudi že potekajo prvi razgovori, je takšna rešitev ne le možna, marveč — glede na sedanjo konkurenco med železnico in cestnim transportom — za prizadeta prevoznika podjetja tudi donosnejša.

Ne bi se spuščali v naštevane vseh tistih vrst blaga, na katerih ceno transportni stroški tolikanj vplivajo, da proizvodna in trgovska podjetja samostojno, pač po lastnih interesih, tudi izbirajo najcenejšo oziroma zase najbolj ugodno prevozno pot. O tem lahko sodijo samo strokovnjaki. Dejstvo pa je, da tako železnica kot cestno-transportni kolektivni poudarjajo, da ne bo prišlo do skupnih in trajnejših rešitev, če se za probleme transporta ne bodo bolj zainteresirali tudi tisti, ki tovrstne usluge potrebujejo. To pa so predvsem proizvodna in trgovska podjetja. Železnica tem podjetjem že ponuja roko. Ob vsesplošnem pomanjkanju skladiščnega prostora so železniška skladišča marsikdaj prazna. Železničarji bi jih za sorazmerno nizko odškodnino radi odstopili zainteresiranim podjetjem....

VEČ POSLOVNE SVOBODE

Morda se vse te misli zde preveč nametane, premalo konkretne. V odgovor takšnim pripombam naj povemo, da so se opisane in njim podobne pobude zeleže še pred meseci povsem nemogoče, ker so tako železniški kot cestno-transportni kolektivni gledali rešitev iz gospodarskih težav predvsem v medsebojni konkurenci, ki naj bi enega obeh partnerjev nekoliko pritisnila ob tla. Zdaj smo torej že prišli tako daleč, ko železničarji in delavci cestno-transportnih podjetij iščejo skupno pot. Toda ne zadostuje samo to, da se izogibajo nesmiselnim medsebojni konkurenci, zavoljo katere je doslej njihov dohodek odtekal v druge veje gospodarstva.

Takole, na primer, pravijo v cestno-transportnih in tudi v železniških kolektivih:

Medsebojna konkurenca je še vedno tolikšna — poleg tega, da deluje še tretji konkurenčni partner — zasebni sektor prevoznikarstva, da ni več smiselna kontrola cen v sedanji obliki. Ni normalno, na primer, da so pod kontrolo celo prevozne cene v potniškem prometu na železnici, ki mu avtobusni promet konkurira tako v udobnosti kot v hitrosti prevoza, da o pogostnosti zvez sploh ne govorimo. Zatorej se ne more zgoditi, da bi železničarji bistveno zvišali tarife v potniškem prometu, ker bi s tem izgubili preveč potnikov na tistih relacijah, kjer so dobre avtobusne zveze. Toda tarife so predpisane tako v potniškem kot v tovornem prometu. Določevanje cen uslug pa nedvomno pomeni enega izmed bistvenih elementov samostojne poslovne politike. Zato železničarji z vsjo upravičenostjo zahtevajo, naj bi se družbena kontrola cen zožila samo na kontrolo najvišje povprečne cene, pri čemer bi šele bilo mogoče razmišljati o prožnejši poslovni politiki, torej o določevanju takšnih prevoznih tarif, ki bi železnici omogočale normalno akumulacijo, hkrati pa bi bile sprejemljive tudi za potrošnike.

Zakaj to poudarjamo? Samo zato, ker takšna pot odpira možnost, da bi čimprej in zares zaživelo sodelovanje s cestno-transportnimi podjetji, o čemer smo že govorili, ker bi to pomenilo tudi pot za celovitejšo razreševanje problemov transporta kot celote. Več o tem prihodnjik!

MILAN GOVEKAR

ČLAN IZVRŠNEGA SVETA SKUPŠČINE SRS INŽ. IVAN SUPAN
O NUJNEM ZDRUŽEVANJU SLOVENSKE INDUSTRIJE

Namesto neenotne industrije nekaj močnih gospodarskih grupacij

Inž. Ivan Supan je novo ime v slovenski vladi. Njegov delovni resor zajema gospodarske panoge, ki očitno po sedanji poti ne morejo več naprej. V rudarstvu, kemični industriji, črni in barvni metalurgiji, pa tudi v kovinsko-predelovalni industriji se po gospodarski reformi vedno bolj zaostrujejo nekatera vprašanja. Prizadeti delovni kolektivi zahtevajo ustrežnejši gospodarski instrumentarij, ustrežnejšo bančno politiko itd. itd.

MEDSEBOJNA KONKURENCA NAMESTO DOPOLNJEVANJA

»Za slovensko industrijo,« je dejal inž. Supan, »razdrobljeno po vsej Sloveniji, kar ima mnoge sicer prednosti, pa je značilno, da je neenotna in ozko podjetniško usmerjena. Njena gospodarska moč ni tolikšna, kot bi lahko bila glede na število podjetij, delovno sposobnost slovenskega delavca in inteligenta. Zgodovinsko to razdrobljenost od neke mere lahko opravimo oziroma razumemo, saj je domala vsa slovenska industrija zrasla iz obrti in je torej plod organske rasti, ki je bila do nedavnega usklajena s potrebami domačega tržišča. Ko pa so proizvodne zmogljivosti zavoljo rekonstrukcij porasle, so se začeli pojavljati tržni viški, treba je bilo misliti na izvoz.

Gospodarska reforma je tako slovensko industrijo postavila v evropski gospodarski prostor. Značilno zanj pa je, da razmeroma močno zaščiten s carinskimi in drugimi barierami, kvaliteto zahteven in komercialno občutljiv. Prvi nastop na tem tržišču je kmalu pokazal nemoč in posledice industrijske razdrobljenosti. V veljavem gospodarskim instrumentariju je veliko šibkih točk, ki ovirajo oziroma otežkočajo učinkovitejšo mednarodno delitev dela, trdim pa, da učinkovitost zmanjšujejo tudi podjetja sama, ker se med seboj ne povezujejo v proizvodnem in komercialnem smislu. Celotno več, zaradi ozke podjetniške usmerjenosti si, namesto da bi se medsebojno dopolnjevala, celo konkurirajo. To so slabosti malih narodov, saj tudi sosedje trpijo zaradi njih. Prav pa je, da si to povemo in poskušamo najti boljše rešitve.«

PRAKSA VELIKIH

Razvoj zahodnoevropskih držav gre v drugo smer. Formirajo se močne gospodarske grupacije, ki povezujejo različne dejavnosti. Prednost takih grupacij je prvič v tem, da so finančno toliko močne, da zmorejo drag razvoj, močno službo za obdelavo tržišča »marketing«, razpolagajo z močnimi prodajnimi službami za domača in tuja tržišča. Glavna prednost takih formacij pa je, da zavoljo gospodarske in finančne moči lahko prebredo vse občasne krize. Praksa namreč kaže, da je vsaka gospodarska panoga enkrat v krizi, drugič na višku konjunkturo. Prednost take gospodarske grupacije je v tem, da lahko same prebrodijo občasne krize v posameznih panogah.

POGOJI ZA MOČNE GOSPODARSKE GRUPACIJE V SLOVENIJI

Pri urejanju slovenske industrije bo potrebno tudi tu iskati vzgled. Razdrobljeno slovensko industrijo bo potrebno med seboj povezovati.

V teku so priprave za integracijo slovenskih železarn. Delitev proizvodnega programa, specializacija proizvodnje, skupno planiranje razširjene reprodukcije, močna razvojna in prodajna služba bi v okviru združenih železarn že ogromno pomenili. Če bi na tako formacijo naslonili ali bolj ali manj tesno navezali kovaško industrijo Slovenije, bi s tem dosegli pomemben napredek.

Proizvajalci jekla pa iščejo svoje zaveznike v kovinsko-predelovalni industriji. Slovenija ima v tej industriji dokajšnje zmogljivosti in nekaj pomembnih podjetij.

Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor je v celem minulemu letu izdelala 4700 avtomobilov pri 5500 zaposlenih. To so že pomembne številke, če damo še, da so se osebni dohodki gibal krepko iznad 100.000 S-din, podjetje pa razpolaga še z omebenimi vrednimi skladi. Tovornjak TAM so priznalo dobrih vozila. K tem številkam velja še dodati, da smo lani uvozili več kot 8000 tovornjakov, kar pomeni, da smo s tem omogočili več kot 7000 zahodnim

proizvajalcem letne osebne dohodke. Le-ti pa so dokaj višji od naših. To nas navaja na razmišljanje, da bo potrebno proizvodnjo tovornjakov podvojiti. To pa pomeni dvojno število zaposlenih in to celo v proizvodnji, ki jo obvladamo. Podvojitev proizvodnje pa pomeni več kot podvojitev dohodka. Tako proizvodnja pa je že pomembna tudi na Zahodu. Proizvodnja tovornjakov v TAM in pri vseh kooperantih predstavlja drugo močno gospodarsko grupacijo. Ta dejavnost pa je še prav posebno pomembna, ker je naslonjena skoraj izključno na domačo reprodukcijski material, predvsem pa na železarne.

Razmišljati pa bo potrebno

V ZREŠKI TOVARNI KOVANEGA ORODJA ČAKAJO
NA PRISILNEGA UPRAVITELJA

TRENTUTKI PRI- ČAKOVANJA

Dogodki v zreški tovarni kovanega orodja si naglo sledijo: prekinitve dela, sestanek večine kolektiva, ki se je izrekel za prisilno upravo in tako izrazil nezaupnico sedanji svoji samoupravi in vodstvu, odstop direktorja in mrzlično iskanje prisilnega upravitelja.

Medtem pa doživlja zreški kolektiv kovanega orodja velike trenutke pričakovanja za izboljšanje materialnega položaja gospodarske organizacije, ki bi ga naj potrdili višji osebni dohodki.

Veliko neznanj spremlja notranje odnose v kolektivu zreške tovarne kovanega orodja. O tem smo pred nedavnim že poročali v našem listu. Občinska skupščina, ki prevzema sedanjo svoja ramena odgovornost prisilnega upravljanja, rešuje trenutne kadrovske težave zreških kovačev, išče zanje prisilnega upravitelja, ki bo pripravljen in sposoben prebroditi najtežje gospodarsko obdobje zreške tovarne kovanega orodja, je želela najprej ugotoviti, ali podatki strokovnih služb temeljijo na dejanskih razmerah ali pa je v njih kanček nerenice in je to zdaj povod za skrajno nezaupanje kolektiva v verodostojnost sedanjih podatkov, ki so jih sestavili vodilni delavci.

Komisija, ki jo je imenoval predsednik obč. skupščine v Slovenskih Konjicah in se je mudila dva dni v podjetju ter preverjala gospodarjenje na osnovi finančnih pokazateljev knjigovodstva, je v svojem poročilu zapisala, da ni zasledila nobenih znakov potvarjanja podatkov in prikazovanja drugačnih razmer, kot v resnici so. Kljub temu pa vsebujejo tudi preverjeni podatki dovolj razlogov za zaskrbljenost in za razlago o tem, zakaj nizki osebni dohodki.

POROČILO KOMISIJE OPOZARJA

● Zaključni račun za leto 1967 izkazuje izgubo 270.218 novih dinarjev, ki pa so jo v Tovarni kovanega orodja v celoti pokrili iz rezervnega sklada podjetja. Izguba je nastala zaradi pomanjkanja naročil in zmanjšanja proizvodnje.

● V prvih štirih mesecih letošnjega leta je bila izguba 355.573 N-dinarjev. Ta izguba je nastala v tem obdobju samo zaradi izrednih izdatkov in negativne razlike v vnovčenih terjatvah iz 1967. leta. Negativna razlika bi se občutno povečala, če bi podjetje odplačevalo najete kratkoročne kredite za obratna sredstva. Rok odplačevanja se je stekel 1. aprila letos v znesku 332.001 N-dinarjev. Tako bi znašala izguba v prvih štirih mesecih letošnjega leta 687.574 N-dinarjev. Pod-

o povezavi slovenske motorne industrije. Tu so možnosti, ki jih bo potrebno izkoristiti. Motorna industrija Slovenije je torej druga taka pomembna slovenska gospodarska grupacija.

V Sloveniji je dokaj razvita industrija gospodinjske in stanovanjske opreme, med katerimi sta največja EMO Celje in GORENJE Velenje, pomembni pa še EM Maribor, ETA Cerklje, TIKI Ljubljana in drugi proizvajalci. Tudi tu bo potrebno razmišljati o tesnejšem medsebojnem sodelovanju. Proizvodne programe bi bilo možno uskladiti in med seboj dopolniti tako, da bi imeli od tega koristi vsi. Veže jih nabava pločevine, sodelovanje pri emajliranju, izdelavi orodja, pomemben bi bil enoten »marketing« in močna prodajna služba. Prednosti takega več ali manj med seboj tesno povezanega sodelovanja so torej očitne.

In slednjic lesna industrija: le-ta se je po vojni hitro razvila in dosegla v svetu sloves. Jugoslavija je že tretji največji izvoznik pohištva v svetu. Pohištvena industrija zagotovo

predstavlja pomemben steber slovenskega gospodarstva.

Vendar dovolj naštevamo. Poskušajmo priti do zaključka. V čem naj bi bili koncepti na daljnega razvoja slovenskega gospodarstva.

Slovensko industrijo bo potrebno po gospodarskih panogah povezovati v močne gospodarske grupacije. Take grupacije bi morale imeti močan razvoj in tesno sodelovati z domačimi in tujimi razvojnimi institucijami, močno službo za analizo tržišča — »marketing«, močno komercialno službo, ki bo sposobna učinkovito nastopati doma in na tujem. Ker pa je taka organizacijska infrastruktura draga, jo zmore le industrija primerne zmogljivosti.

Okrog takih gospodarskih stebrov bi bilo možno povezati veliko manjših predelovalnih obratov oziroma podjetij. Če so le-ta naslonjena na take gospodarske stebre, potem normalno obratujejo z omejeno režijo, kar pravzaprav omogoča obstoj manjših dejavnosti.

V tem pa so prednosti tovrstnega organiziranja industrije.

Dosedanji direktor čaka na razrešnico, prisilnega upravitelja še ni. Dosedanji direktor je sicer odgovoren za organizacijo poslovanja in nemoteno proizvodnjo do poslednje ure na sedanjem položaju. Tako so mu tudi naročili na nedavni seji sveta za gospodarstvo. Toda njegov položaj v sedanjem razpoloženju kolektiva ni tako čvrst, da bi lahko obvladal krizo mlo vodstva podjetja. Tako velja najbrž naslednje sporočilo kolektivu, vsem delavcem, ki bodo ostali v podjetju in preživeli sedanje vodstvo podjetja in po naravnih zakonih reelekcije tudi naslednje, da je od njih odvisno, kakšni bodo proizvodni uspehi, kajti vsak dan raste ali pada dohodek, ki kroji v končni posledici tudi osebni dohodek vseh in vsakega posameznika.

Prisilna uprava s še tako sposobnim upraviteljem ne bo mogla preko noči izravnati tega, kar se je skrivilo v minulim obdobju. Prisilni upravitelj ne bo mogel uresničiti še tako velikopoteznih proizvodnih in komercialnih zamisli, če si ne bo vsakdo na svojem delovnem mestu prizadeval izpolniti svojih obveznosti.

I. VRHOVČAK

● SLOVENJ GRADEC

Na razširjeni seji plenuma občinskega sindikalnega sveta so člani razpravljali o vlogi sindikata pri uresničevanju zdravstvenega varstva pri delu. Ugotovili so, da je služba za varstvo pri delu v občini zelo slabo razvita, saj primanjkuje ljudi, ki bi strokovno urejali ta vprašanja. Prav zato je bilo lani izgubljenih veliko delovnih ljudi zaradi nesreč pri delu. Prav tako pa bo treba temeljito izpopolniti interno zakonodajo glede varnega dela. Posebno skrb bo treba posvetiti delovnim invalidom. Tiste organizacije, ki še niso sprejele predpisa o zaposlovanju invalidov, bodo morale to storiti takoj. Občinski sindikalni svet bo organiziral sestanke z izvršnimi odbori sindikalnih podružnic v gospodarskih organizacijah, na katerih bodo obravnavali problematiko varstva pri delu. Zaključke s teh sestankov bodo posredovali organom upravljanja v gospodarskih organizacijah.

M. S.

Domača kozmetika

Ko smo pokramljale o negi nog, ki je v toplejših dneh važnejša in potrebnejša kakor na jesen in zimo, ko se nam noge manj potijo in ko za manj roženi, se pomenimo o negi kože, ki je pri našem izgledu sila pomembna, ni pa pri vseh ljudeh enako občutljiva.

Na splošno je mastna koža odpornejša in manj občutljiva kakor suha. Če še ne veste, kakšno kožo imate, si zjutraj, kadar imate več časa, umijte obraz z mlačno vodo brez mila, nato pa košček cigaretnega papirja pritisnite na spodnji del lica, na čelo in na brado. Če papir ne bo masten, pomeni, da imate suho kožo in da jo morate temu primerno redno negovati že pred tridesetimi leti. Vsaka koža namreč postaja z leti vedno bolj suha. Mastna se izsuši šele med 45. in 55. letom, suha pa včasih že pred 30. letom.

NEGA MASTNE KOŽE

Mastno kožo preprosto čistimo. Zadošča topla voda in nevtralnemu toaletno milo. Navadnega mila ne uporabljajte, ker odvzema koži prepotrebno plast zaščitne maščobe in postane zato suha, uvela in tudi rada poka. Morda bo vaši koži prijalo, če jo boste po umivanju s toplo vodo splaknili še z mlačno vodo, ki ste ji dodali malo boraksa ali borove kisline.

Obraz z mastno kožo vsak večer pred spanjem umijte z toplo vodo in milom, zjutraj pa ga splaknite z mlačno vodo.

NEGA SUHE KOŽE

Obraz s suho, pravilno negovano kožo, je videti bolj cvetoč kakor obraz z mastno kožo. Suha koža je namreč tanjša in finejša od mastne in skoznjo laže preseva kri. Je pa ta slabost, da zahteva več nege in pazljivosti, ker je ta koža občutljiva in hitro reagira na vsako grobost in napako pri čiščenju. Zelo redko prenese umivanje z milom. Četudi izberemo nevtralnega. Vnetja in lišaje dobi celo, če mila ne uporabljamo in vodo prekuhamo ali se umivamo z deževnico, ki je mehkejša kot druga voda.

Morda se vam bo zdel navsez neuporabljiv, posebno če delate pri strojih, toda če hočete ohraniti svež, gladek in mladosten obraz, ga čimmanjkrat umijte z vodo. Namesto vode uporabljajte čistilna olja, na primer mandljevo, ki so ga poznale že naše prababice. Kosmič vate namočite v sveže olje in z njim narahlo obrišite kožo. Ko je vata umazana, namočite drug kosmič. Potem smete obraz namastiti z mastno kremo in ga — če niste preveč utrujeni od dela — malo zmasirajte.

Zjutraj sperite oči s kamilicami, drugih delov obraza ne umivajte vsak dan, ampak le dvakrat na teden z mlačno vodo. Če koža prenese, se umijte enkrat tedensko zvečer z milom in mlačno vodo namesto z oljem.

Za suho kožo pa velja, da jo moramo čistiti in umivati zvečer, ne zjutraj. Čista koža se čez noč spočije in ostane zato dalj mladostna.

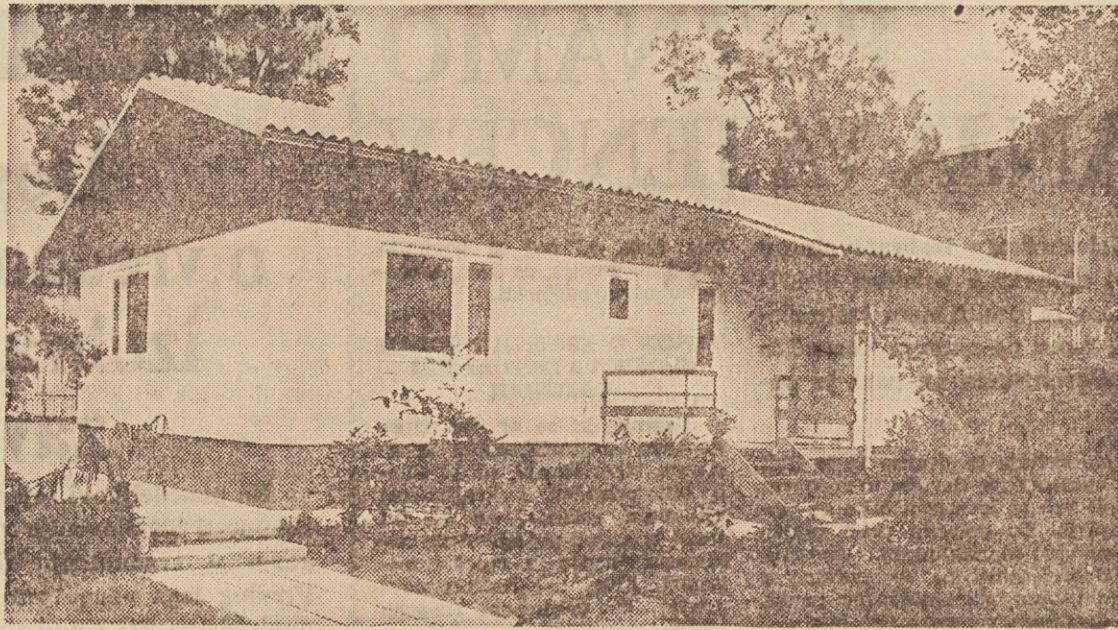
NEGA NORMALNE KOŽE

Normalna koža je srednje mastna. Umivati jo smemo vsak večer z mlačno vodo — najboljša je deževnica — dvakrat tedensko pa tudi z dobrim milom. Prejšnji večer jo dobro namastimo z nočno kremo ali z mastnim toaletnim mlekom. Če se vam zdi škoda denarja za te kozmetične pripomočke, lahko posežete po kravjem mleku ali po surovem maslu. Tudi rumenjaki, surov ali kuhan, pomešan z mandljevim oljem in lanolinom je dobro in koristno nadomestilo industrijskih kozmetičnih preparatov.

Po možnosti obraz zvečer nalahno zmasirajte.

Zjutraj si splaknite samo oči, da preženete zaspanost. Ves obraz splaknite le, če ste ga prejšnji večer močno namastili.

MARJANCA

DE VAM PREDSTAVLJA MONTAŽNO HIŠO »JELOVICA 69« TYP 411-00

Kvadratni meter po tisoč novih dinarjev

Hiša je predvidena za 4-5-člansko družino

Vsi, ki se zanimajo za nakup montažne stanovanjske hiše, bodo nedvomno veseli novega izdelka škofjeloške »Jelovice«. Gre za novo montažno hišo — TYP 411-00. To je nadvse komfortna enostanovanjska družinska zgradba, ki bo zadovoljila še tako zahtevne stanovalce.

Proizvajalec zagotavlja, da gre pri tem izdelku za novosti, ki pomenijo v montažni gradnji pravo revolucijo.

Ze bežen pogled na tloris pritičja pove, da gre dejansko za zelo funkcionalne in sodobne razporeditve stanovanjskih prostorov. Pritičje ima 86 m² neto površine in vključuje dva predprostor (4,90 m² in 4,00 m²), dnevno sobo (13,80 m²), ločen jedilni kot (9,20 m²), kuhinjo (5,00 kv. metrov), kopalnico z WC (4,00 m²), otroško sobo (11,00 m²), kabinet (8,00 m²) in spalnico (13,20 m²). Poleg tega ima pritičje te montažne hiše še vhodno teraso 5,60 m², vetrnik (2,20 m²), stopnišče (4,20 m²), velik balkon (9,40 m²) in še posebno stranišče.

Hiša je predvidena za 4 do 5-člansko družino. Dnevni prostori pa so ločeni od nočnega dela hiše.

Pod, stene in strop so izolirani z moltoprenom, kar je enakovredno 1,20 m debelemu opečnemu zidu. Zvočno izolacijo zagotavljajo mavčne plošče. Ker so vsi uporabni materiali negorljivi, je pri tej hiši odpravljena ena glavnih slabosti montažnih hiš.

Neto površina kleti je 78 m² in vključuje naslednje prostore: garažo (23,80 m²), sušilnico perila (8,80 m²), gospodinjstvo sobo (7,10 m²), posebno sobo — imenovano »hoby prostor« (14,00 m²), sh.ambo živil (5,60 m²), shrambo kuriva (8,00 m²), predprostor (5,40 m²) in prostor za centralno kurjavo (3,00 m²).

Celotno konstrukcijo hiše je treba postaviti na izgotovljeno klet oziroma temeljno ploščo. Elektro in vodovodna instalacija sta vgrajeni. Hiša ima centralno ogrevanje. Ventilacija je zagotovljena z vgrajenimi tip-sikimi okni, ki se odpirajo na vertikalni in horizontalni osi.

Vsi podi, stropi, notranje in zunanje stene so finalno obdelani. Fasada je ometana s plastičnim ometom poljubne barve in granulacije. Vsi leseni deli so zaščiteni z impregnacijskim

sredstvom »Sadolin«, ki ščiti les pred klimatskimi vplivi in insekti.

Kuhinja, kopalnica in WC so kompletno opremljeni. Montažno stanovanjsko hišo TYP 411-00 izdeluje Jelovica po sistemu »ključ v roke«.

In cena...?

Kvadratni meter stanovanjskega prostora velja blizu 1000 N-dinarjev, cena hiše pa 100.000 N dinarjev. K tej ceni je seveda potrebno prišteti še stroške za zemljišče, temelje in kurjavo.

Proizvajalec zagotavlja, da je moč izdelati podkletitev že za 10.000 N dinarjev, medtem ko bi bilo potrebno vsteti za najboljši luksuzno podkletitev omejenje stanovanjske hiše blizu 30.000 N dinarjev.

Skratka, kdor se podvzima lahko tam, kjer danes še raste grmovje, že v 3 mesecih najbolj komfortno enostanovanjsko družinsko hišo. Le v žep je treba seči, vse ostalo pa prepustiti škofjeloški Jelovici.

In še nekaj:

Tovarna nudi svojim kupcem do 25% srednjeročnega kredita. —a

O POTUJOČI MODNI REVJI RAŠICE

ZA VSAKOGAR NEKAJ

Tovarna pletenin Rašica te dni prvič prireja potujočo modno revijo v vseh večjih središčih po Jugoslaviji. Štiri brhke manekenke Centra za sodobno oblačenje v Ljubljani so zdaj dekleta z umerjenim okusom, ki se ne podreajo suženjsko modi. Tako poskuša Rašica s svojim bogatim asortimentom modelov, ki jih je pripravila za jesen in zimo, še povečati razmeroma velik krog odjemalk.

NAJNOVEJŠE MED NOVIM

Jesensko-zimska kolekcija pletenin se od prejšnjih razlikuje zlasti v dvojem: medtem ko so bile doslej izdelane večinoma iz običajnih vrst volne in iz leacila, bodo mnogi jesenski boljši izdelki iz kamelje dlake, lameswoola, shetlanda in drugih specialnih volnenih vlaken, ki dajejo pleteninam zaželeno mehko, lahkoto in polnost, hkrati pa tudi toplino.

Povečuje pa se tudi izbor umetnih vlaken. Leacrilu se pridružujeta še uvoženi dralon in domači malon.

Druga posebnost jesenske kolekcije pletenin Rašica na modnih ekskluzivih je zlasti veliko bogastvo dodatkov, ki poudarjajo in dopolnjujejo modne težnje krojev in vzorcev. Fili-granski srebrni gumbi, ozek, čipki podoben pas iz srebra, ročno skvačkani dekorativni našitki na poletnih gladkih kostumih iz enake ali skladne volne, kakor je pleteni plašč, izdelane rese, ki nadomeščajo krzveno obrobo na rokavih, ob vratu in vzdolž vsega plašča ali samo na spodnjem robu, zraven pa enako resasto pokrivalo — vse to daje pleteninam poseben, sicer tu in tam »supermodni« čar.

OBILNA IZBIRA ZA ZMEREN MODNI OKUS

Razumljivo, da je v jesenski kolekciji manj ekstravagantnosti in več modelov, za kakršne se ogrevajo potrošnice z zmernim modnim okusom. Takšni so celo nekateri ekskluzivi. Na primer ročno kvačkana bela večerna obleka s črnim plaščem.

Posebno prizadevni so bili kreatorji pri risanju modelov za mlada dekleta. Do meč segajoča zvončasta krila, sedem-osminkinske jope s nasovi, pa kostumi z vojaškimi zavhiki, še vedno moderni volančki in zaboji — vse to in še marsikaj drugega za vsak dan, za šport in počitnice, za slovesnosti je po idejah svojega razvojnega oddelka in vnanjih kreatorjev pripravila Rašica dekletom za jesen in zimo.

Potujoča revija v Portorožu — za slovensko prodajno mrežo — in v Zagrebu — za hrvaško je doživela lep sprejem.

Serijski izdelki bodo naprodaj v večini trgovin s pletenimi, z ekskluzivi pa bo Rašica redno zalagala Koteks-Tobusov boutique v Ljubljani, boutique Jugoeporta in vse druge specialne modne trgovine v državi. Ma-

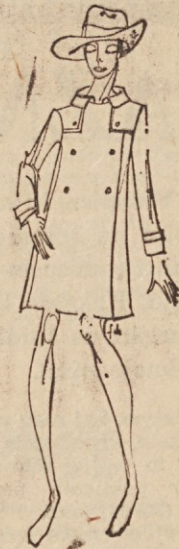

ekskluzivni modeli — plašči in obleke modnih barv v omejenem številu

modna hiša

prodajni servis

Ljubljana—Maribor—Osijek

ARHITEKTOV KOTIČEK

O SPALNICI

I.

Po vojni je bilo pri nas zgrajenih veliko stanovanj. Ta ustrezajo predpisanim gradbenim normam, toda vprašujemo se, ali ustrezajo tudi željam in potrebam stanovalcev. Na žalost ni statističnih podatkov o tem, da bi nam razkrili, koliko najemnikov ali lastnikov stanovanj je zadovoljnih s prostori. Vemo pa, da mnoge družine stanujejo v dvosobnih stanovanjih, zato jim ne služi spalnica samo za prenočevanje, ampak je to zanje tudi dnevni prostor. Toda samo nekatere spalnice dovoljujejo tako dodatno uporabo. Zato največkrat sami ne znamo prostorov pravilno urediti. Navajeni smo, da sredi prostora stojijo dvojne postelje, levo in desno od njih nočne omarice, ob levi na steni je omara za obleko, zadnja vrata pa udarjajo v nočno omarico, saj med obema ni dovolj prostora. Tudi vhodna vrata se ne morejo dovolj odpreti, saj omara štrli preveč naprej. Desno od postelje stoji še toaletna mizica, ki je ponavadi poredko uporabljena, saj večina žensk opravi svojo toaleto v kopalnici. Pri vsem tem ostane 50 centimetrov prostora za hodode. Čiščenje in urejevanje

takega prostora je problem zase. Čiščenje pod posteljo je enkratna neprijetnost. Često zapusti bolj gospodinja z nerodnimi čistilnimi pripomočki jasno vidne sledove v laku na pohištvo. Pri vseh teh neprijetnostih mislijo na dodatno uporabnost spalnice, pa je prava utopija.

Če gledamo naše spalnice, vidimo, da so v večini primerov sila neizkoriščene. Mnoge so enostavno premajhne, nekatere pa imajo kakke druge odločilne pomanjkljivosti. Pri tem ni največkrat odločilna sama površina, saj vemo, da le-ta tudi pri Svedih in Američanih dostikrat ni večja. Toda tudi ti imajo posebne prostore za omare, tako da v samih spalnicah pogosto razen postelj ni večjih kovov pohištva. Pri nas pa so take spalnice še izjeme. Na splošno se človek ne more odpovedati omari za obleke, plošče, posteljno in za osebno perilo. Toda s tem je konec s prostim prostorom. Da te omare niso več tako okorne, kot so bile včasih, in da se s preprosto elegantnostjo prilagodijo vsakemu prostoru, je presneto slaba tolažba za potrošnika.

Najpogostejše napake, ki se pojavljajo pri spalnicah, so naslednje: za vrati ali pri oknu ni dovolj prostora, da bi postavili globoko in dovolj dolgo omaro za obleke, proste stene ali niše so premajhne za normalne omare; grelna telesa stojijo kjerkoli v prostoru, ki s tem izgubi možnost za postavitev omar; soba je pretalna za udoben prehod med posteljo in omaro, če ni nobene druge možnosti za postavitev omar.

Vse te napake zagrešijo že projektanti in se kasneje skorajda ne dajo popraviti. Temu se bi zelo lahko izognili, če bi arhitekti pri projektiranju malo več mislili na stanovalce, ki morajo te spalnice opremiti s serijskim pohištvom. Vsi poznamo cene mizarjev, ki so neprimerno večje od cene serijsko izdelanega pohištva.

V štirih različnih prostorih, katerih skice boste zasledili v nadaljnjih številkah Delavske enotnosti, smo s spretno ureditvijo odpravili gradbene pomanjkljivosti in pridobili več prostora: optično in dejansko med 12 kv. m in 17 kv. m površine. Uporabili smo samo serijsko izdelano pohištvo z malenkostnimi dodatki, ki jih lahko sami naredite, če imate le malo volje.

Predvsem naj ima vsak prostor v stanovanju svoj poseben značaj. Zakaj naj bi vsaka spalnica izgledala čisto tipska? V ta prostor lahko vključimo tudi študijski kotiček, šivalno mizico, za kar nimamo prostora nikjer drugje v stanovanju. Morda pa bo spalnica tudi majhna dnevna soba. Če si boste ogledali nekaj primerov v našem kotičku, v prihodnjih številkah Delavske enotnosti, boste lahko videli, kaj vse človek lahko naredi iz čisto navadne in včasih celo majhne spalnice.

Inž. arh. DOROTEJA DOZET

KUPON ZA ARHITEKTOV KOTIČEK

MNENJA IN STALIŠČA

POZNAME

Iz republiške izobraževalne skupnosti

RAZMERE ŠOLANJA VAJENCEV

V dopisu, ki nam ga je poslal Branimir Lorenčič iz Železarskega izobraževalnega centra na Jesenicah, se avtor sprašuje, ali nimamo zopet opravka s poizkusi diskriminacije učencev v gospodarstvu pri njihovem teoretičnem in praktičnem izobraževanju. Kakršen koli predpis o vajencih, če bi ga sprejeli, mora po mnenju Lorenčiča temeljiti na študiji obstoječega stanja. O tem stanju na Gorenjskem pa nam je podrobneje pisal.

Poglejmo, kaj nam pove analiza ankete, ki je zajela 1052 vajencev, to pa je polovica vseh učencev poklicnih periodičnih šol na Gorenjskem. Podatki so zbrani v letošnjem šolskem letu, anketirani pa so bili učenci, ki se učijo že drugo oziroma tretje leto. Druženemu sektorju jih pripada nekaj več kot 60 odstotkov, privatnemu pa nekaj manj kot 40 odstotkov. Anketirani učenci obiskujejo 9 šol tega področja in se učijo 17 poklicev.

PREDNOST PODALJŠANEGA PERIODIČNEGA POUKA

Pouk, ki je v izmenah prvega letnika trajal štiri in pol ali šest mesecev, je obiskovalo 60 odstotkov anketiranih. Ostali so bili v šoli po 12 tednov kot v preteklosti. Pri tem pa je treba upoštevati, da je pri štiriinpolmesečnem pouku namenjeno sistematičnemu praktičnemu pouku v šolskih delavnicah 30 odstotkov časa, pri šestmesečnem pa 40 odstotkov. Pobudniki obnovitve starih vajenskih odnosov te prakse ne upoštevajo. Kot je videti, ne gre namreč za povečanje obsega teorije, pač pa za izvajanje minimalnega programa pouka praktičnega dela. Vse periodične poklicne šole že imajo urejene delavnice, v katerih lahko izvajajo vsaj osnovni program praktičnih znanj, predvsem ročne obdelave. Ne gre torej za širše zasnovano proizvodno delo, pri čemer bi izkoriščali mladino, čeprav se srečujemo tudi s takimi pojavi. Ali ni pomembno le zavist, ker se tudi v šoli ustvarja dohodek? Na vprašanje, kako jim je pri delu koristilo v šoli pridobljeno praktično znanje in kako so z njim zadovoljni neposredni delodajalci, vsi ugotavljajo veliko prednost in uporabnost takega pouka. Zlasti se to kaže pri tistih učencih, ki so takoj ob pričetku uka šli najprej skozi sistematičen praktični in teoretični pouk v šoli pod strokovnim in pedagoškim vodstvom. Čas, porabljen za ta pouk, se bogato obrestuje, ker učenci že poznajo elemente dela, material, orodje itd. Zato je njihov učinek dela večji. Zavedati se je treba, da bo vedno manj take obrtne proizvodnje, ki bi jo opravljal na pamet. Ni čudno, če učenci ugotavljajo, da o marsičem vedo več kakor tisti, ki so jim podrejeni. Morda leži prav v tem tudi razlog za odpor proti večjemu znanju vajencev.

NEOSNOVANI IZGOVORI

Kaj pa nam kaže problematika nagrajevanja? Mesečne nagrade se gibljejo v naslednjih razponih:

I. letnik 80 do 180 ND, povprečje 130 ND

II. letnik 100 do 250 ND, povprečje 150 ND

III. letnik 150 do 320 ND, povprečje 200 ND.

Ekstremni primeri navzdol in navzgor niso upoštevani. Če upoštevamo še dajatve za učenca in nagrado za ves čas, ki ga prebije na šoli, skupno z dopustom, znašajo ti izdatki pri 42 urnem tedniku povprečno na uro:

I. letnik bruto 1,50 ND,
II. letnik bruto 1,70 ND,
III. letnik bruto 2,30 ND.

Pogosto slišimo izjave, da je z učenci preveč izdatkov in da delodajalec, ki ni sposoben delo organizirati tako, da mu učenec s svojim delom ustvari stroške nagrade, naj raje preneha z vsakršno dejavnostjo.

SE VEDNO IZKORIŠČANJE

Delovni dan je pri nekaj nad 15 odstotkov učencev daljši kot 8 ur. Pri privatnikih niso ravno redki primeri 12-urnega delovnega dne. Rednega letnega dopusta ni moglo izkoristiti 22 odstotkov anketiranih. Prav enak odstotek je takih, ki morajo sami poravnati mesečno vozovnico za vlak ali avtobus. Posamezni izdatki za prevoz dosega tudi do 150 ND. Skrb, da bi učenci pri delu v delovni organizaciji dobili potrebno praktično znanje, zasledimo le pri nekaterih večjih podjetjih družbenega sektorja. V Zahodni Nemčiji pa je obrtna zbornica pristojna, da ugotavlja, kateri delodajalec ima pogoje, da lahko sprejme učence v uk in ima hkrati pravico da učence premesti drugam, če praksa ne poteka v redu. Pri nas je komaj sedaj to urejeno z zakonom o srednjem šolstvu. Ta pooblašča vodstva poklicnih šol,

da skrbijo za prakso in jo tudi kontrolirajo. Seveda je zaenkrat še vse to le mrtva črka na papirju. To določilo prav gotovo ni všeč marsikateremu mojstru. Spoprijazniti pa se moramo z dejstvom, da slučajnega pouka dandanes ne more več biti.

Vsem nam je jasno, o tem ne razmišljamo več, da so športnikom za dosego uspehov potrebni specialni trenerji. Ne vidimo ali pa nočemo videti nujnosti, da bi v proizvodnji morali imeti aдекватne ljudi za učinkovito usposabljanje in informiranje ljudi za delo. Zato so učenci-vajenci pogosto prepuščeni samemu sebi.

V odgovorih na vprašanje »katera so glavna dela, ki si jih opravljal med prakso«, se kaže naslednja ugotovitev: Delo je v večini primerov enostransko, kar vodi v ozko praktično usposobljenost in ima zelo malo skupnega s širokim profilom poklica. Nikjer ne zasledimo celovitosti praktičnih znanj, ne logične porazdelitve dela in sistematičnih menjav z enega delovnega mesta na drugo. Res je, da proizvodno delo diktira svoj režim, vendar se da kljub temu z dobro voljo marsikaj napraviti v korist širše strokovne izobrazbe. Tako ostane edino

šola tista, ki naj bi izpolnila deficitna znanja, za kar pa občajno nima možnosti.

ZAKON O SREDNJIH ŠOLAH SPOŠTOVATI TUDI PRI VAJENCIH

Vajenci, ki so že itak izpostavljeni najrazličnejšim možnostim izkoriščanja, ne bi smeli biti prizadeti s krajšanjem njihovega šolanja, ne bi jih smeli prizadeti pri njihovem poklicnem znanju in splošni izobrazbi. Kako naj bodo enakovredni v poklicnem znanju učenci periodičnih šol z učenci, ki so obiskovali celoletne šole, če jih še tu hočemo priškrtniti. Učenci so prej pripravljani, da so oškodovani pri nagradi kot pa pri obvladovanju stroke. Ali so pobudniki preživelega vajenskega sistema pripravljani dati svoje otroke v uk pod takšnimi pogoji? Komaj smo z zakonom o srednjem šolstvu dosegli enotnost med učenci srednjih šol, že to rušimo. V okviru omenjenega zakona se da najti rešitve za vse oblike izobraževanja mladine, samo poiskati in izvajati jih je treba. Iz gradiva ankete je razvidno, da so najbolje urejeni odnosi v delovnih organizacijah družbenega sektorja, medtem ko večina privatnih podjetnikov vidi v učencih poceni delovno silo. Izkoriščanja pa ne smemo dopustiti. Problematika teh učencev bi bila lahko tudi konkretna tema kongresa Zveze sindikatov.

BRANIMIR LORENČIČ

Dogovor o vrednotenju dela izobraževalnih zavodov

Na ponedeljkovi seji izvršnega odbora izobraževalne skupnosti SR Slovenije so med drugim obravnavali »dogovor o vrednotenju dela izobraževalnih zavodov«. Predlog tega »dogovora« je, kot je znano, predlagalo predsedstvo RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije potem, ko sta se o potrebnosti in koristnosti tega akta pozitivno izrekla nedavno tega tudi oba plenuma: republiški svet ZSJ za Slovenijo in RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije.

Izvršni odbor Izobraževalne skupnosti SR Slovenije je bil že več mesecev v dogovoru z omenjenim strokovnim sindikatom o tem, da bi skupno podpisala tak »dogovor«. Po znanih stališčih izvršnega sveta SRS o sanaciji šolstva se je sicer postavilo vprašanje, ali je podpis takega dogovora že vsebujejo tudi predlogi ukrepov za ureditev financiranja vzgoje in izobraževanja v letu 1969, ki jih je že pripravil, vendar še ne v celoti, izvršni odbor RIS. Vendar so člani izvršnega odbora menili, da bi bil tak »dogovor« vseeno zelo koristen, kajti stališča in sanacijski načrt je treba spraviti v življenje, ob tem pa je prav, da se v smislu »dogovora« tako izobraževalna skupnost kot sindikat polno angažirajo na vseh ravneh, tako v republiškem merilu kot tudi drugje. Izvršni odbor je poudaril, da mu bo v prizadevanjih za družbeno pravilno vrednotenje dela izobraževalnih zavodov podpora sindikatov zelo potrebna. A ne le deklarativna podpora, so poudarjali nekateri, gre za mnogo več.

Slišali smo nekatera kritična pripombe, da ni dovolj, če na primer v neki občini sindikat nekaj izjavlja in zahteva, pač pa se morajo njegovi predstavniki pojaviti tudi tam, kjer se odloča o sredstvih in torej svoje zahteve utemeljevati v zelo konkretnem krogu ljudi. Kot ilustracijo so navajali primer iz Ljubljane, kjer so sindikati v zvezi s sanacijo šolstva sprejeli zelo konkreten program, toda na zasedanjih občinskih skupščin, kjer je bilo govora o dodatnih sredstvih za šolstvo, več ali manj niso bili predstavniki sindikata prisotni ali vsaj ne glasni in prepričljivi. Zato pa so na izvršnem odboru poudarili, da podpis takega »dogovora« pomeni, da si bosta morala resnično oba podpisnika — izobraževalna skupnost in sindikati — z vso silo in močjo argumentov prizadevati za realizacijo določil tega medsebojnega akta.

V zvezi z realizacijo »dogovora« pa smo slišali tudi za mnenje, da je sindikat doslej marsikje stal ob strani prizadevanj za ureditev stanja v šolstvu zato, ker so njegove družnice po šolah preveč razdrobljene in zato tudi neučinkovite. Zato so pozdravili primere združevanja organizacij in vpliva prosvetnih delavcev (primer Ptuj), ki organizirani na širšem območju lahko tehtneje zastavijo svoj vpliv in akcijo pri razreševanju problemov vrednotenja šolskega dela. Posamezni člani izvršnega odbora so poudarjali, da čaka sindikate mnogo dela znotraj svojih podružnic, saj bo potrebno sporedno z izboljševanjem

splošnega gmotnega stanja šolstva in pravilnejšim družbenim vrednotenjem dela izobraževalnih zavodov storiti še zelo mnogo, da bo nagrajevanje tudi v samih šolskih kolektivih postalo pravičnejše, bolj spodbudno in učinkovito.

Izvršni odbor je sklenil predložiti besedilo predloga »dogovora o vrednotenju dela izobraževalnih zavodov« skupščini RIS na prihodnji seji, ki bo predvidoma na začetku meseca julija. Skupščina naj bi se o njem izrekla, pa tudi o tem, ali bo podpisnik ona ali izvršni odbor. S tem v zvezi pa so nekateri izrekli tudi določene pomisleke, zakaj bi sodelopisnik strani sindikata bilo predsedstvo RO sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije. Na vsak način naj bi bil vsaj sindikat delavcev družbenih dejavnosti v celoti, saj je na njem kot celoti soodgovornost za uresničevanje tega »dogovora«. Ker pa je ponekod tudi slišati pripombe, češ, da gre le za cehovsko povezovanje, bi bilo še bolje, če bi bila sodelopisnik »dogovora« Zveza sindikatov Slovenije, ki zajema tudi članstvo iz gospodarstva, kajti potrebni bodo skupni napor obeh področij, izobraževalnega in gospodarstva in tudi konkretne akcije bodo potekale ne le v prosvetno-kulturnem zboru, pač pa tudi med poslanci republiškega in gospodarskega zbora.

Pripomba torej ni le formalnega značaja in kaže o njej razmisлити tudi v sindikatih.

SONJA GASPERŠIČ

Rudarska pihalna godba iz Hrastnika ob svoji 100. obletnici

115. OBLETNICA RUDARSKÉ Pihalne Godbe v Hrastniku

KRONIKA NEKE GODBE

Zgodovina rudarske pihalne godbe v Hrastniku je sestavni del naprednega delavskega gibanja v revirjih. Zrasla je iz tega gibanja in delovala zanj. Začetek ustanovitve godbe sodi v leto 1849, ko je petorica hrastniških knapov zaigrala na svoja glasbila ob otvoritvi Južne železnice oziroma ko je na novi progi Dunaj-Trst železna kača prvič popeljala skozi Hrastnik. Za dejansko ustanovitev godbe pa šteje leto 1853, ko je godba prvič organizirano nastopila z lastnimi glasbili in lastnim kapelnikom.

V godbenem domu smo videli tudi zanimivo fotografijo, ki kaže nastop pihalne godbe na znanem slovenskem narodnem taboru v Zalcu leta 1868. Kronika godbe pripoveduje, da je rudniška uprava v Hrastniku

prepevala sodelovanje godbe na tej izrazito narodnostni manifestaciji. Godbeniki se za prepoved niso zmenili. Za kazensko jim odtegnili enotedenski zaslužek, pet goldinarjev.

Največji razmah godbe sodi v čas po prvi svetovni vojni. Godbeniki so se tedaj vključili v napredna delavskoprosvetna društva »Svoboda«, Vzajemnost« in sorodne organizacije. Vpliv napredne delavske miselnosti je s tem postajal vse močnejši. Do začetka druge svetovne vojne na Slovenskem pravzaprav ni bilo nobene večje delavske manifestacije, kjer ne bi sodelovala tudi ta godba. Zato jo najdemo — ko listamo po kroniki — leta 1935 tudi na manifestativnem zletu »Svoboda« v Celju. Najbolj znani nastopi tega ansambla pa so bili ob praznovanju 1. maja na Mrzlici in na Kalu.

Julija 1944 je godbenike vzele noč. S svojimi glasbili so se tako rekoč pred nosom nemških žandarjev odpravili v partizane. Godba je odtlej delovala v sestavi VII. korpusa, prepeščičila vso Dolenjsko, Belo krajino in del Hrvaške. Godbeniki na

te kraje niso pozabili. Skoraj vsako leto pohitijo za dan ali dva v Gradac v Belo krajino, kjer skupaj z drugimi obujajo spomine. Dr. Janez Milčinski, zdaj predstojnik Inštituta za sodno medicino v Ljubljani, si je kot zdravnik partizanske bolnišnice v vasi Dučiči v Beli krajini ohranil tale zapisek: »Pri nas je gostovala igralska skupina iz sosednje Hrvaške; nastopil je frontni teater, pel nam je invalidski pevski zbor. Najbolj pa je ogrela godba VII. korpusa. Na začetku sem se bal, da bo silnih zvokov številnih trobil preveč, toda fantje-bolniki niti trenili niso in v baraki je bilo navdušenje nepopisno. Poudariti moram, da je imelo »to zdravilo« močan učinek!«

Po vojni najdemo godbo na številnih slovesnostih, revijah v Velenju, na Paliču pri Subotici, na prvomajski paradji v Beogradu in drugod.

Za 100-letnico so godbeniki ob sodelovanju kolektiva trboveljsko-hrastniškega rudnika zgradili s prostovoljnimi delom nov dom in v njem so si uredili tudi muzejsko zbirko.

Druga julija bodo svojo 115. obletnico počastili še posebej slovesno. Spomnili se bodo svojih dvanajstih tovarišev, ki so padli. Priredili bodo koncert, na katerem bodo izvajali tudi nekaj novih skladb sedanjega kapelnika Stanka Plahuta. V gosteh bodo imeli tudi rudarsko godbo iz Oberdora. Kot smo izvedeli, pa jih bo ob tem jubileju tudi odlikoval predsednik republike.

MILAN VIDIC

KONCERT BELJAŠKIH IN JESENIŠKIH PEVCEV

Pred dvema tednoma je bilo na Jesenicah prvo prijateljsko srečanje beljaških in jeseniških pevcev — delavcev. V Cufarjevem gledališču so priredili koncert domačih in tujih pesmi. Program so izvajali Chor des BDFÖ—Villach, pevski zbor martinjarjev z Jesenic, za to srečanje sestavljen jeseniški mešani zbor in združeni zbor Jesenice—Beljak. Koncert se je spremenil v pravo mednarodno manifestacijo, saj se je poleg pevcev-gostov udeležilo srečanja tudi okoli 100 Beljačanov. Uspešno prvo srečanje je dalo spodbudo za ponovitev koncerta na praznik naprednega tiska v Beljaku. Srečanje pevcev pa bodo razširili še na sodelo-

vanje z italijanskimi pevci iz Pontebe, saj si želijo, da bi srečanja pevcev vseh treh držav postala tradicionalna.

RAZSTAVA TONETA TOMAZINA

Tone Tomazin, član delovnega kolektiva jeseniške železarne in član likovne sekcije Svobode »Tone Cufar« z Jesenic, je razstavljal svoja dela v počastitev 75. obletnice slovenskega planinstva in 65. obletnice SPD na Jesenicah. Uspešno razstavo slik naših gora sta organizirala Svoboda »Tone Cufar« in Planinsko društvo Jesenice.

Polde Ulaga

ZA VAŠO HIŠO

OKNA, VRATA, PARKET, MIZARSKÉ PLOŠČE, ŽAGAN LES IGLAVCEV IN LISTAVCEV, SALONIT, KERAMIKA, I.T.D.

LJUBLJANA CELJE MARIBOR

SODOBEN REKREACIJSKI CENTER V LJUBLJANI NA KODELJEVEM

PRIPRAVE NA GRADNJO EDINSTVENEGA KOPALIŠČA

● Iz leta v leto trošimo več sredstev za »telesno kulturo« naših občanov, možnosti za aktiven oddih pa so iz leta v leto enako skromne... ● Ljubljanska kopališča so v poletnih mesecih tako presneto polna, da za vse tiste, ki si želijo le malo sonca, vode in — miru, ne pridejo v poštev... ● V Mostah se najresneje pripravljajo na gradnjo velikega sodobnega kopališkega objekta, ki ne bo imel dosti konkurence...

SKROMNE MOŽNOSTI ZA POLETNO REKREACIJO

Spet smo sredi vročega poletja. Spet so polna kopališča, spet so ljudje, željni sonca in vode, napolnili bregove naših rek. Vsakdo si želi čim dlje od razbeljenega asfalta. V gozd, k vodi, na morje... Seveda so možnosti za oddih in rekreacijo na moč različne. Zelo so odvisne od žepa posameznika. In pa seveda od pogojev, v katerih živi. Odvisne so od življenjskega standarda in tudi od družbenega standarda, kot to radi imenujemo...

Možnosti Ljubljancem za rekreacijo v žgočih julijskih dnevih so, iskreno povedano, še vedno presneto skromne.

In to kljub številnim deklaracijam, obljubam, lepim načrtom, številnim željam... Kljub temu, da trošimo iz leta v leto več denarja za »telesno kulturo« občanov. Kljub temu, da smo se že davno zedinili, kateri športi imajo v naši družbi mesto zase. Rekreacijski, seveda!

To so tisti, za katere se zanima največ ljudi. Mladine, odraslih pa tudi naših najmlajših.

REALIZIRANI NAČRTI — BELE VRANE

Ljubljancem, ki ima svoj avto in dovolj denarja za bencin, razumljivo, ni v zadregi. V zadregi pa je veliko tistih mladih in tudi starejših ljudi, ki nimajo polnega žepa in so vezani, če želijo na sonce in k vodi, na skromna mestna kopališča.

Teh je v Ljubljani malo. Vendar ne samo to. Ljubljanska kopališča so v najlepših poletnih mesecih tako presneto polna kot javna prevozna sredstva ob konicah. To pa pomeni, da za marsikoga izmed nas ne pridejo v poštev.

Vsaj za vse tiste ne, ki si ne želijo ničesar drugega, kot malo sonca, vode in — miru...

Zato smo bili vedno navdušeni, ko so tu in tam sprožili idejo o gradnji novega bazena. Pa se kljub vsemu iz poplave načrtov in obljub ni rodilo ničesar. Izjemo predstavljajo le vevški papirničarji, ki bodo prav te dni odprli nov olimpijski plavalni bazen, in pa Moščani, ki se najresneje pripravljajo na gradnjo velikega sodobnega kopališča v okviru športnega parka na Kodeljevem.

EDINSTVEN KOPALIŠKI KOMPLEKS NA KODELJEVEM

»Ideja, da bi na Kodeljevem dopolnili športni park s kopališčem, ni najnovejšega datuma...« nam je povedal Jože Borštnar, direktor javnih skladšč in ob enem predsednik

gradbenega odbora za izgradnjo rekreacijskega centra na Kodeljevem. »Sama iniciativa o gradnji sodobnega kopališkega objekta na Kodeljevem izvira od funkcionarjev športnega društva Slovan. Skratka, dilem o tem, ali bomo gradili ali ne, že davno ni več. Zedinili smo se, da bomo! In pri tem računamo, da nam nihče ne bo prekrizal naših računov...«

Glede na načrte in že opravljeno delo v zvezi z gradnjo oziroma dopolnitvijo rekreacijskega centra na Kodeljevem, direktorju Jožetu Borštnarju radi verjamemo.

Urbanisti zatrjujejo, da je lokacija za nov kopališki objekt na Kodeljevem na moč posrečena in tako rekoč za Ljubljano — idealna. Je v mestu, v neposredni bližini Golovca, to je gozda in zelenih površin in kar je vsekakor tudi omejevalno — kopališče bo smiselno in funkcionalno dopolnjevalo že obstoječe športne objekte v okviru parka na Kodeljevem.

Seveda je trenutno vsa stvar v fazi projektiranja, toda najvažnejša vprašanja so že rešena. Kopališki objekt bo stal med Črevarno in Kodeljevim parkom oziroma ob poti, ki je speljana ob desnem bregu Gruberjevega prekopa.

Prihodno pomlad bodo zapele prve lopate, že naslednje leto pa bo veliko sodobno kopališče nared.

ZARES SODOBEN REKREACIJSKI CENTER

V primerjavi z dosedanjimi kopališči, ki jih premore Ljubljana in njena okolica, bo rekreacijski center na Kodeljevem nekaj posebnega. Gotovo bo predstavljalo kopališče v Mostah razred zase.

V načrtu je dvojno olimpijskih bazenov, vendar različnih globin, poseben bazen za skoke v vodo in še četrti bazen, ki bo namenjen samo našim najmlajšim. Poleg tega bo imel kopališki kompleks slačilnice za 3000 ljudi, lep bife — restavracijo in seveda tribune za gledalce.

Kopališče bo lahko hkrati zadovoljevalo 4000 kopalcev!

V naslednji fazi pa načrti predvidevajo še vse tiste objekte, ki sodijo k tako obsežnemu športnemu objektu, jih pa Kodeljevo še ne premore. Gre za mini golf igrišče, tenis igrišča in sploh vse, kar sodi k sodobnemu rekreacijskemu parku.

Seveda projektanti niso pozabili tudi na velik prostor za parkiranje. Sodijo namreč, da se bo kljub neposredni bližini centra mesta marsikdo pripejal sem s svojim prevoznim sredstvom.

Torej, načrti so v vsakem pogledu zares razveseljivi.

KOPALIŠČE SE BO PREDVIDOMA VZDRŽEVALO SAMO

Ko sva se z direktorjem Borštnarjem pogovarjala o danes na splošno tako perečem

vprašanju vzdrževanja športnih objektov, mi je med drugim povedal naslednje:

»Računamo, da se bo kopališče na Kodeljevem lahko vzdrževalo samo. Projektant je namreč poskrbel, da bo imelo kopališče tudi v hladnih dneh dovolj toplo vodo za kopanje. S tem bodo običajno kopalno sezono raztegnili na mesece od maja do septembra...«

Torej, tudi na to so mislili v Mostah. Znano je namreč, da je v drugih kopališčih zaradi razmeroma kratke sezone obisk premajhen, da bi se ti objekti lahko vzdrževali sami brez tuje pomoči.

Seveda je glede na obsežne načrte proračun razmeroma precejšen: 4 milijone novih dinarjev. Vse pa kaže, da tudi potrebna sredstva ne bodo predstavljala tako velike ovire, da je Moščani ne bi mogli premagati.

»Proračun je zares precejšen, mnenja pa sem, da bo šlo...« nam je zagotovil predsednik gradbenega odbora Jože Borštnar. »Sredstva se že zbirajo pri skladu za družbeni standard občine Moste-Polje. Računamo tudi na dotacijo iz prora-

● SLOVENSKE KONJICE

Tudi letos športne igre

Člani predsedstva občinskega sindikalnega sveta v Slovenskih Konjicah so na svoji zadnji seji sklenili, da bodo v tej občini tudi letos organizirali sindikalne športne igre. Te so v konjiški občini postale že tradicionalne, saj jih prirejajo že dobrih deset let. Letošnje leto je pobudo za organizacijo prevzela sindikalna podružnica podjetja za proizvodnjo usnjarskih strojev »Kostroja« iz Slovenskih Konjic. Tekmovanje obsega naslednje panoge: nogomet, rokomet, košarko, odbojko, streljanje in šah. Te dni so že poslali razpis vsem sindikalnim organizacijam in pričakujejo, da se bo iger udeležilo blizu 500 članov delovnih organizacij. Po predračunu bodo celotni stroški za organizacijo iger znašali nekaj nad 6.000 N-din. Približno polovico bo prispeval občinski sindikalni svet, ostalo pa organizator, to je podjetje »Kostroja«.

● MARIBOR

Prvak ekipa ČPMT

Pred dnevi se je končalo občinsko sindikalno nogometno prvenstvo Maribora, na katerem je sodelovalo 10 ekip mariborskih podjetij. Moštva so bila dokaj izenačena, zato vse do zadnjega kola nihče ni vedel, kdo bo končni zmagovalec. Nogometni časopisnega podjetja Mariborski tisk so v drugem delu prvenstva zelo dobro igrali in so tako zasluzeno osvojili najvišji naslov in s tem postali mariborski občinski prvaki. Odločujoči derbi v 17. kolu med ekipama Konstruktorja in ČPMT se je končal z zmago Mariborskega tiska z rezultatom 2:1. Za ČPMT so nastopali: Pišer, Donko, Jordan, Kanceler, Ferš, Hota, Krefnik, Eferl, Majcen, Glavič, Fric, Terdin, Rajzman in Pirš. Za uspešno organizacijo tekmovanja je treba dati vse priznanje Sindikalnemu ligi odboru, Športni komisiji pri občinskem sindikalnem svetu Maribor in Sodniški organizaciji.

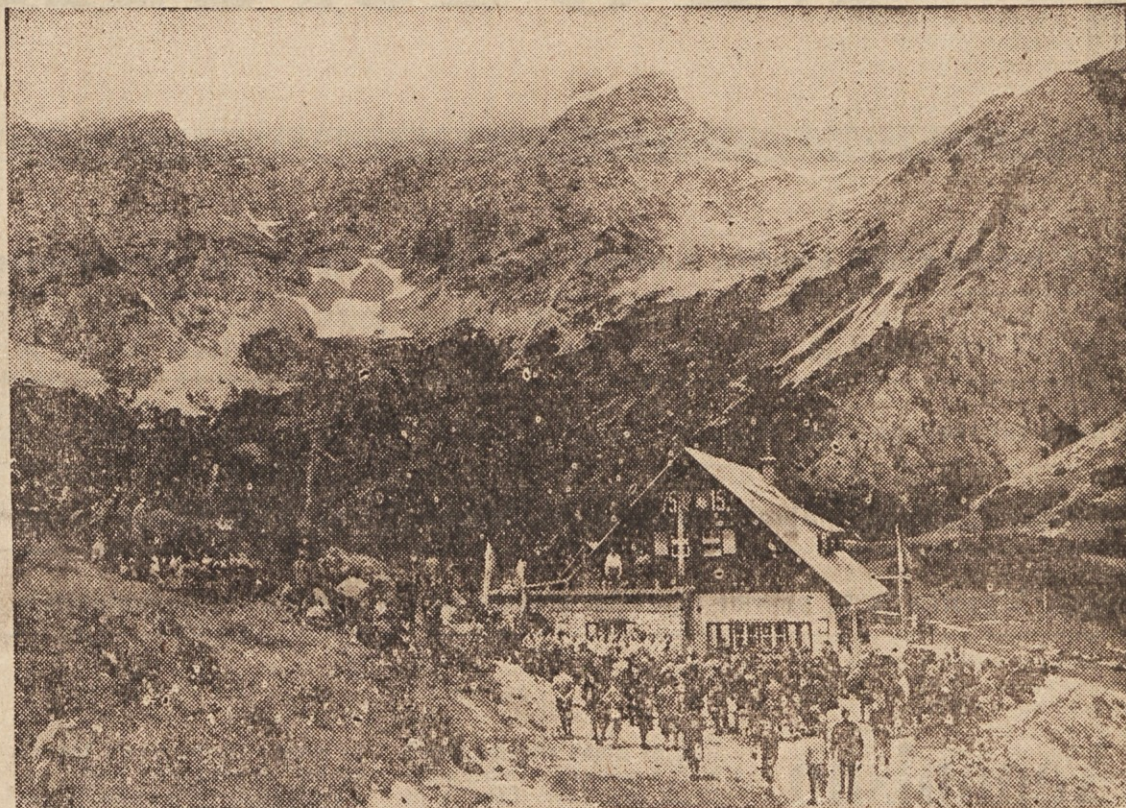
D. ZAGORAC

● ČAKOVEC

Zmagovalci šoferji iz Ptujja

V okviru VII. tedna bratstva in prijateljstva je bilo med drugim tudi tekmovanje v kegljanju med šoferskim krožkom Čakovec in šoferskim krožkom iz Ptujja. Tekma je bila v Čakovcu, kjer so po zelo lepi igri zmagali šoferji iz Ptujja. Podrli so mnogo večje število kegljev, kot nekaj dni poprej reprezentanca Ptujja.

A. PIŠEK

V okviru proslav ob 75-letnici organiziranega planinstva v Sloveniji se je pred dnevi na Vršiču pri Poštarski koči več kot 700 planincev-poštarjev zbralo na svečanosti ob 15-letnici te planinske postojanke. Ob tej priložnosti so še posebej poudarili dosedanja prizadevanja Planinskega društva PTT Ljubljana, ki sicer upravlja s Poštarsko kočjo na Vršiču in ki za svoje člane malodane sleherni soboto pripravil izlet v gorski svet. Ker pa se društvo zaveda, da je treba aktivni oddih nuditi čim večjemu številu PTT delavcev in da je ugodno počutje odvisno tudi od urejenosti in udobja v njihovem planinskem domu, zdaj pripravljajo projekte za modernizacijo in za razširitev Poštarske koče na Vršiču. Z deli bodo začeli prihodno pomlad. Dotlej bodo postavili tovarno žičnico, medtem ko so že položili električni kabel od daljnovoda do njihove koče. Foto: STANE KOSIR

● NOVO MESTO

Športno srečanje pionirjev

Novo mesto je bilo v nedeljo, 16. junija prizorišče velikega športnega srečanja pionirjev iz cele države. Na stadionu Bratstva in enotnosti je bilo pionirsko prvenstvo Jugoslavije v atletiki. Pokroviteljstvo je prevzela Tovarna zdravil Krka in stalni pokrovitelj uredništvo Malih novic. Za organizacijo sta poskrbela Osnovna šola Katja Rupena in AK Novo mesto. Na tekmovanju je sodelovalo 13 ekip iz vse države. Srečanja so potekala v lepem vremenu in ob odlični organizaciji, zato so bili gledalci priča nekaterim zares dobrim rezultatom.

M. DIMITRIČ

A. ULAGA

DRUŠTVA ZA PODVODNE ŠPORTE SO MED NAJBOLJ MNOŽIČNIMI KLUBI PRI NAS

Podvodni ribolov - razvedrilo poletnih dni

Nekateri izmed nas so že na dopustu, drugi šele kujemo načrte. Vsi smo polni idej, s čim si bomo krajšali čas na počitnicah, kaj bomo delali, da se bomo vrnili domov spočiti in spet razpoloženi za delo. Zato smo v želji, da bi kar največ ljudi navdušili za aktiven oddih, namenili naslednje vrstice podvodnemu ribolovu — enemu najlepših športov sploh.

Podvodni ribolov šteje v naši domovini med mlajše športne panoge. V svetu pa so se z njim ukvarjali že pred več kot štiri sto leti — posebno v južnih morjih — medtem ko se je v Evropi močneje razmahnil šele pred dobrimi tridesetimi leti.

V naših vodah srečamo prve mlade potapljače, ki jih je zamikal »svet tišine«, že v letih pred drugo svetovno vojno. Z doma napravljenim masko iz običajnega ovalnega stekla in kosa stare avtomobilske zračnice in s preprosto podvodno puško na gumo, so začeli zasledovati prebivalce morja in spoznavati prečudoviti »potopljeni svet«.

Danes imamo v naši domovini že v vsakem večjem mestu društvo za podvodne aktivnosti. v obmorskih mestih pa celo po več klubov, ki združujejo ljubitelje potapljanja, podvodnega ribolova in drugih podvodnih športov. S tem so se ta društva uvrstila med najbolj množične športne klube pri nas.

Skratka, podvodni ribolov je danes skoraj za vsakogar, ki preživi na morju vsako leto vsaj dva ali tri tedne, ena najmi-kavnejših športnih panog. Kdor se je enkrat samkrat podal z masko v »svet tišine«, ne bo nikoli pozabil doslej neznane mu lepote pod morskno gradino. Življenje pod vodo je namreč mnogo bolj bujno kot na zemlji in prav zaradi tega tako privlačno.

Medtem ko je za večino drugih športnih panog značilno, da jih ljudje z leti opuščajo, tega ne moremo trditi za podvodni ribolov. Celu nasprotno. Čim dlje se človek ukvarja z odkrivanjem življenja pod morskno gladino, tem raje se bo znova in

znova podajal v vedno mika-ven »potopljeni svet«. Zato najdemo med podvodnimi lovci, celo med znanimi tekmovalci, ljudi, ki so že krepko prekoračili petdeseto leto.

Podvodne lovcе bi lahko primerjali s planinci. To so ljudje, ki se ne ukvarjajo s športom zaradi denarja. Se manj bi jih lahko vzporejali s tistimi, ki jih privlači šport zaradi rezultatov, zaradi občinstva in aplavza. Planinci, kot tisti, ki so se oddolčili za rekreacijo v »svetu tišine«, so izbrali svoj šport zaradi njegovih neprecenljivih vrednosti. In zato mu ostajajo zvesti tudi tolko let...
A. U.

Napovedujte z nami!

JUGOSLOVENSKA LUTRIJA	
26. KOLA	
30. 6. 1968 SPORTSKA PROGNOZA	
OVAJ LISTIČ JE DESPLATAN	
12 TAKMIČARSKIH PAROVA	26. KOLA
TAKMIČAR 1	TAKMIČAR 2
1. HAJDUK - RIJEKA	11
2. OLIMPIJA - RADNIČKI	10
3. VELEŽ - MARIBOR	02
4. PROLETER - PARTIZAN	04
5. DINAMO - ZAGREB	11
6. C.ZVEZDA - VOJVODINA	20
7. C.ZVEZDA - VOJVODINA	02
8. ŽELJEZNIČAR - SARAJEVO	01
9. ŽELJEZNIČAR - SARAJEVO	14
10. VARDAR - OFK BEOGRAD	10
11. VARDAR - OFK BEOGRAD	11
12. INTER - TORINO	14

Za zadnje kolo športne napovedi sta izpolnila stavni listek Sonja Gašperšič, urednica kulturne rubrike pri DE, in Milan Govekar, novinar našega tehnika.

Minulo nedeljo je bil v Celju slovesen zaključek poletnih grafičnih iger. Vsa tekmovanja so bila za sindikalne igre na zelo visoki ravni, saj so se iger udeležili med drugimi tudi znani tekmovalci, kot so Ančka Lubej, Franc Kovač, Ciril Debeljak in drugi.

Poletne grafične igre so v vsakem pogledu zares uspeli. Niso pomenile le srečanja športnikov, temveč tudi številna nova spoznanja in sklenitev novih prijateljstev med delavci - grafičarji. Na zaključni slovesnosti v domu JLA se

Grafične igre

je direktor Celjskega tiska Gojmir Melik zahvalil vsem udeležencem srečanja. Zlato Močnik, predsednik odbora za praznovanje 100 let grafične organizacije na Slovenskem, je poudaril, da so prav športne igre grafičnih delavcev v okviru številnih drugih prireditvev najlepši zaključek jubilejnega praznovanja. Seveda so zmagovite ekipe in posamezniki prejeli za svoje uspehe lepe pokalce in diplome, poleg pa so se grafični poslovili z željo, da bi se čimprej snet srečali na svojih tradicionalnih športnih prireditvah.

Končni vrstni red:
Mariborski tisk 321, De-
lo 285, Celjski tisk, 246,
Pomurski tisk 228, Ljudska
pravica 219, Jože Moškrič
176, Mladinska knjižna 144,
Primorski tisk 132, Državna
založba Slovenije 72, Kar-
tografska tovarna 48, Soča
27, Tone Tomšič 34 in Učene
delavnice 32.

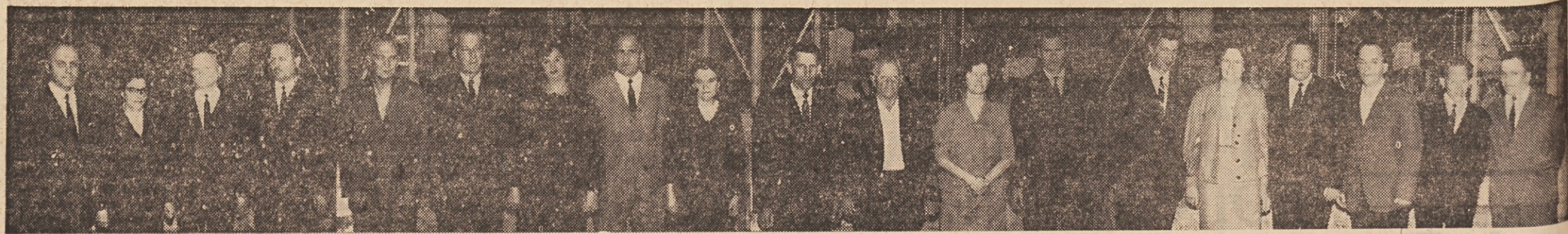

Pivovarna Laško

Proizvajamo temna in svetla piva v sodih in v steklenicah naslednjih vrst:

- ZLATOROG, 12° svetlo pivo
- LAŠKI GOLDING, 15° svetlo pivo
- TERMALNI DESERT, 15° temno pivo
- NOVOLETNIK, 19° svetlo pivo
- STRIPTIS, 19° svetlo pivo
- CVETNIK, 19° svetlo pivo

SVOJE KVALITETNE PROIZVODE NUDIMO CENJENIM ODJEMALCEM!

JUBILEJ PAPIRNICNE VEVČE • JUBILEJ PAPIRNICNE VEVČE • JUBILEJ PAPIRNICNE VEVČE • JUBILEJ PAPIRNICNE VEVČE • JUBILEJ PAPIRNICNE VEVČE

KOT ŠVICARJI BI

MORALI ŽIVETI

Z brezkončnega klobčiča življenja se je od-
vilo 125 let, odkar je v Vevčah stekel prvi in-
dustrijski trak papirja. Nedolgo zatem je posta-
la Papirnica Vevče največja tovarna na Sloven-
skem. Ščasoma je ta primat izgubila, stopila pa

Je na čelo jugoslovanske papirne industrije,
Za visoki jubilej je sedanja generacija vev-
ških papirničarjev — šesta od ustanovitve tovar-
ne — dosegla vrhunec v jugoslovanskem papir-
ništvu: v najsodobneje urejenem novem obratu

je začela izdelovati premazne papirje z gladko,
bleščečo se površino, ki jih uporabljajo za vsa
boljša tiskarska dela. Jubilanti so s tem dali
družbi neprecenljivo darilo, saj je Jugoslavija
doslej letno uvozila 6000 ton takega papirja...

Nepopisno zado- voljstvo

Ni čudno, če so zadnje šte-
vilko svojega glasila »Naše de-
lo« vevški papirničarji od vseh
strani otipavali, mahali z njim
in zadovoljno raztegovali usta.
Natisnjeno je namreč na ble-
ščečem premaznem papirju, no-
vost, ki so jo ob slovesni otvo-
ritvi novega obrata z mogočnim
premazovalnim strojem občudo-
vali predstavniki vseh jugoslo-
vanskih papirnic.

»Tako, ja, vse novo, moder-
no,« je dejal direktor Papirnice
Količevo tovariš Sone, »postopno
obnavljanje je krpanje.« Kakor
prikovan je strmel v nemški
sortirni stroj, ki nadomešča
šestdeset delavcev.

Na srečo ta stroj ni nikomur
odjedel kruha. Ne ta, ne pre-
mazni in drugi stroji, ki so zdaj
stekli. Nasprotno, mladim stro-
kovnjakom, ki jih je izsolala
papirnica, dajejo delo.

Ob mladih strojih mladi
ljudje. Večidel tehniki. Povpreč-
na starost v tem novem obratu
— tovarni in tovarni — je nekaj
nad 28 let... Novinci se morda
niti ne zavedajo, s kolikšnimi
težavami se je odprl ta jubilejni
cvet vevških papirničarjev. Prvi
investicijski elaborat iz 1959.
leta je šel po gobe, dve leti za-
tem drugi, ker niso imeli denar-
ja, šele tretji je realiziran. Z
lastnimi sredstvi, le za uvožene
stroje je kolektiv dobil kredit.

»Sami smo morali prihraniti
dinarska sredstva, to je mili-
jardo in šeststo milijonov,« je
povedal direktor papirnice to-
variš Vengust v otvoritvenem
govoru.

»Lani smo investirali mili-
jardo. Tako obsežne gradnje v
jugoslovanski industriji ni bilo,«
je kasneje direktorja dopolnil
sekretar papirnice tovariš No-
vak.

Jaz pa njune podatke dopol-
nujem s podatki iz zveznih sta-
tističnih pregledov: Lani je ju-
goslovanska papirna industrija
imela 12,5 milijarde starih dinar-
jev izgube. Združene papir-
nice pa so ustvarile 240 milijon-
ov starih dinarjev za sklade. Lani
so bili v nekaterih jugoslo-
vanskih papirnicah stroji samo
25-odstotno izkoriščeni, Vevčani
so jih izkoriščali 89-
odstotno. Stroji namreč teko 21
ur na dan. Tudi ob nedeljah.

Kdor zna, zna. Najbrž so
zato Vevčani prvi med jugoslo-
vanskimi papirniškimi kolekti-
vi dobili za 125-letnico tovarne
vrsto medalj za delo, med njimi
tudi najvišjih.

Stari godrnjavec

Med 21 odlikovanci so štirje
dobili red dela z zlatim vencem.
Med njimi Viktor Drnovšek,
vodja proizvodnje, ki je že 39
let v papirnici. Obiskala sem ga
nekaj ur pred slovesno podeli-
tivjo odličij. Vendar ni bil vi-
deti nič kaj dobre volje.

»Lepo odlikovanje dobim,« je
rekel, »ampak v tem zlatem
vencu je tudi dosti trnja. Mar-
sikaj sem že doživel v papirnici
in ko človek vse doživi, ga nič
več ne gane.«

Ce ne bi prej zvedela, da
zna Drnovšek še zmeraj udariti
po mizi, kadar je kaj narobe in
da ga vsi v papirnici spoštujejo
zaradi delavnosti in znanja, bi
morda dobesedno vzela njegove
besede, tako sem ga pa laskavo
spodbodla:

»Vam nič ne pomeni, če ste
priljubljeni? Kolektiv je pred-
lagal tako visoko odličje.«

»Hm, Vevčani pravijo, da z
Iga še burja ni dobra, jaz pa
sem Ižanec,« je odvrnil Drnov-
šek in se namuznil.

Led brezčutnosti se je torej
sila hitro odtajal, nakar sva se
začela pogovarjati o papirnici.
»Ne pretiravajte s hvalo,« mi

je rekel, »imamo svoje športno
igrišče, svoj kopalni bazen, re-
stavraco in ne vem, kaj še vse,
ampak živeti bi morali kot Švi-
carji, razumete. Veliko več de-
lamo kakor pred vojno.«

1929. leta, ko je po končani
delovodski šoli prišel v papir-
nico kot volonter, je rekel, so
bili vevški papirničarji, jeseni-
ški železarji in celjski emaljirci
najbolje plačani delavci v Slo-
veniji. Nameščenci in proizvo-
dnico pa veliko večja
»gospoda« kot zdaj. Precej je
dobil brezplačno stanovanje,
vsak mesec dvanajst košev drv
in 30 kilogramov premoaga in
zobe si je brezplačno popravil,
kolikorkrat je hotel. Ko je
šest let kasneje postal mojster,
je bil sploh na konju. V stari
Jugoslaviji je 2000 dinarjev ve-
liko pomenilo. Tedanji vodja
proizvodnje je zaslužil na me-
sec celih deset tisočakov.

Zaskrbelo me je, kam naju
pripelje ta razgovor, namenjen
za slavnostno reportažo. Toda,
preden sem ga poskušala pre-
usmeriti, je Drnovšek nadalje-
val:

»Včasih, ko popoldne po-
praviljam staro hišo, ki sem jo
podedoval — po upokojitvi me
v papirniškem stanovanju med
obrti prav gotovo ne bi več
gledali — si mislim, zakaj se
nam življenje ni bolj izboljšalo.
Nihče me ne bo prepračil, da
nismo dobri delavci. Bil sem v
švicarskih, francoskih, nemških
in ameriških papirnicah, za no-
beno ne bi mogel reči: Ti nas
pa prekašajo. Stroje pa imajo
boljše kakor mi. Najmodernejši.
To je tisto. Ko sem prišel v
papirnico, se tuje papirnice še
niso tako modernizirale, da bi
naša zaostajala za njimi, zdaj
moramo z glavami in rokami
premagovati zastarelost in še
varčevati za nove stroje.«

»Vam je žal?«

»Kaj mi bo žal. Malo čudno
se mi pa vseeno vidi, da nosimo
vso modernizacijo na svojih ple-
čih, ko je mnogim drugim druž-
ba podarila krasne moderne
papirnice, čeprav ne znajo de-
lati.«

Hud očitek, toda Drnovšek
ga ni izrekel tjavdan. Nekje je

videl, da les petkrat preloži,
preden ga uporabijo. To pre-
kladanje stane blizu 300 mili-
jonov starih dinarjev na leto.
Kot dober, širokosrčen gospodar
jih je opozoril na to škodo, pa
so mu odvrnili, da to ni nič v
primerjavi z dvomilijardno zgu-
bo papirnice. Se več, češ proiz-
vodnje mu je rekel, da je manj-
ša škoda, če stroji stoje, kakor
če tečejo. Cena vevške papirni-
ce je v njegovih očeh porasla
tudi, ko je videl, da drugje po
15 ur menjavajo sito na papir-
nem stroju, v Vevčah pa samo
3 ure. Nekje je oddelekovdja
ponoči spal v odpadnem papir-
ju, on, Drnovšek, pa rohni kakor
huda ura, če kdo postava, če-
prav po tihem prizna, da so
pred vojno papirničarji veliko
večkrat pestovali roke kot zdaj.
Kaj ne, ob strojih je bilo več
ljudi.

»Se še čudite,« mi je potem
dejal, »da nisem boljše volje?
Vse dajemo od sebe, da bi bolj
živeli, morali bi živeti kot Švi-
carji... Se to bi rad dočakal,
četudi kot upokojenec.«

Nevsak- danje gostovo voščilo

Slavnostno kosilo za goste je
preskočilo čas. JEDI smo si izbi-
rali po jedilnem listu brez ceni-
ka. Vsakomur po njegovih po-
trebah in željah.

Vzdihovala sem nad obilnimi
obroki, ki je moj sosed sijal
od zadovoljstva.

»Nigde nima ju tako obilatih
porcija kako tu,« je začel po-
menek z menoj, »a bio sam sko-
ro u svim jugoslovanskim papir-
nicama.«

Ker si nisem ničesar zapiso-
vala, ing. Jordan Džerić ni ve-
del, da sem novinarka. Morda

je bil zato najin razgovor še
bolj pristen in izjave bolj od-
krite, ko sem iz njega vlekla
vtise o Vevčanih.

»Pravilo so mi,« je rekel, »da
imajo v Vevčah same stare moj-
stre, toda namesto sivolasih bra-
kačev sem zagledal veliko mla-
dih ljudi v proizvodnem vod-
stvu... Občudujem organizaci-
jo dela in delovno disciplino v
Vevčah. Znajo delati. Seve, tra-
dicija, dovolj strokovnjakov...«

»Mi pa slišimo, da jih imate
na jugu več,« sem ga začudeno
prekinila.

Džerić pa se je zasmel. V
papirnici Drvar, ki je stala 20
milijard starih dinarjev, je po-
stal po enoletni praksi šef pro-
izvodnje. Tehnični direktor je
bil prav tako inženir s krajšo
delovno prakso. V pomoč pri
operativnem vodstvu pa sta ji-
ma bila samo še dva tehnika.
In da je bilo še težje, je pogosto
zmanjkalo vode. Za jez, ki
bi stal poldrugo milijardo, ni
bilo denarja.

Zato je takoj, ko je odslužil
študentstvo — to je po treh letih
— odšel v Sremsko Mitrovico.
Tam ni več šef proizvodnje,
ampak tehnolog. Ker je šele za-
sedel to mesto, je zdaj na praksi

v najboljših jugoslovanskih pa-
pirnicah. V Vevčah občuduje
predvsem dve stvari: smotno
pripravo strokovnjakov za pro-
izvodnjo in enakomerno kakov-
nost izdelkov.

»Domala povsod kakovost
papirja zelo niha, tu je pa kon-
stantna. Ne čudim se, če imajo
v Vevčah veliko višje osebne
dohodke, kakor smo jih imeli v
Drvarju. Naše povprečje je bilo
izpod 70.000 starih dinarjev.«

Zal mi je bilo, da je Drnov-
šek sedel daleč stran. Verjetno
bi bil teh besed vesel. Ali pa bi
kot dober gospodar spet začel:
»Papirnico naj bi zgradili
nekaj kilometrov nižje, ob vodi,
kakor je naša, ali pa naj bi dali
nam denar, da ga bi prav obr-
nili.«

Barometer vzdušja

Toda slavje se je hitro kot-
čalo. Janez Štor, ki se je pred
šestimi leti vstal v papirniško
šolo, se globoko v noč priprav-
lja na izpit. Podnevi je mojster
v brusilnici, ponoči izreden št-
udent. V papirnici je vedno več
inženirjev in tehnikov. Studirat
mora, če hoče napredovati. In
to želi, čeprav je suh ko trstika
od napore mladosti.

Delavke v papirni dvorani,
barometer kolektivnega vzdušja,
ki ga vodstvo skrbno opazuje,
med odmorom poženejo ob sve-
žih spominih živo srebro razpo-
loženja tja pod vrh. Vsak član
kolektiva je dobil, kot so želele,
po 52.000 starih dinarjev — ne
več ne manj, čeprav je vodstvo
predlagalo razlike — jubilejna
proslava je bila nepozabna in
malo stran od papirne dvorane,
kjer dela okoli 200 žensk ali do-
bra četrtna kolektiva, pojejo
novi donosni stroji, da bi se
uresničila Drnovškova želja in
da bi stoletni papirni stroj, naj-
starejši in najbolj zastarel, do-
bil spod nje namoštika.
MARIOLA KOBAL

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo Republiškega sveta ZSJ
za Slovenijo. Izdaja CJP De-
lavška enotnost v Ljubljani.
List je bil ustanovljen 20 no-
vembra 1942. Urejuje uredniški
odbor. Glavni in odgovorni
urednik

MILAN POGACNIK

Naslov uredništva in uprave
Ljubljana, Dalmatinska ul. 4
poštni predaj 813/VL telefon
uredništva 316-672, 316-695
312-402 in 310-033, uprave 310-033
Račun pri Narodni banki v
Ljubljani, št. NB 501-1-991, de-
vizni račun pri Kreditni banki
in hranilnici Ljubljana, št.
501-620-7-32000-10-3204-486. - Po-
samezna številka stane 50 N-par
- 50 S-din - Naročnina je
četrtletna 650 N-din - 650 S-din
- polletna 13 N-din - 1300 S-din
in letna 28 N-din - 2800 S-din
- Rokopisov ne vračamo.
- Poštnina plačana v gotovini
- Tisk in klišej CJP - Ljudske
oravnice, Ljubljana